

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΛΑΦΡΥΝΣΗΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Του

Τζιρίδης Παύλος

Επιβλέπων καθηγητής

Ταχυνάκης Παναγιώτης

Θεσσαλονίκη , 2020

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1	4
Εισαγωγή.....	4
1.1 Ορισμός των υπεράκτιων εταιριών	5
1.2 Οι κύριες μορφές των υπεράκτιων εταιριών	6
1.3 Το κίνητρο και οι λόγοι ίδρυσης μιας offshore	9
1.4 Πλεονεκτήματα σύστασης μιας offshore	10
1.5 Τα ρίσκα που περιλαμβάνει μια υπεράκτια εταιρία.....	11
Κεφάλαιο 2	12
Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	12
Κεφάλαιο 3	16
Κριτήρια επιλογής της χώρας για μια offshore και το νομικό πλαίσιο που το διέπει.....	16
3.1 Φορολογικοί παράδεισοι	16
3.2 Τα κριτήρια επιλογής της κατάλληλης χώρας για τη σύσταση μιας υπεράκτιας	19
3.3 Νομικό πλαίσιο για την σύσταση μιας offshore.....	23
3.4 Πληροφορίες και Διαδικασίες για μια υπεράκτια εταιρία	24
3.5 Αποφυγή διπλής φορολόγησης.....	26
3.6 Οι υπεράκτιες εταιρίες στην Ελλάδα.....	27
Κεφάλαιο 4	32
Τριγωνικές Συναλλαγές.....	32
4.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός των τριγωνικών συναλλαγών.....	32
4.2 Παράδειγμα τριγωνικών συναλλαγών	33
4.3 Τριγωνικές συναλλαγές στα πλαίσια του ενδοκοινοτικού εμπορίου.	35
4.4 Οι επιπτώσεις των τριγωνικών συναλλαγών που προκαλούν στην οικονομία	37
4.5 Οι επιπτώσεις της υπερτιμολόγησης στις συναλλαγματικές ισοτιμίες	39
Κεφάλαιο 5	41
Ξέπλυμα χρήματος και φοροδιαφυγή.....	41
5.1 Η νομιμοποίηση του μαύρο χρήματος μέσω Offshore	41
5.2 Μέθοδοι νομιμοποιήσεις των παράνομων εσόδων	43

5.3 Άμεση Διοχέτευση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.....	44
5.4 Έμμεση διοχέτευση των εσόδων	46
5.4 Το παράδειγμα της B.C.I.	48
5.5 Panama Papers.....	51
5.6 Αντιμετώπιση από τις κυβερνήσεις.....	52
5.7 Αντιμετώπιση του προβλήματος από τους Διεθνείς οργανισμούς	54
Κεφάλαιο 6	58
Συμπέρασμα	58
Βιβλιογραφία	60

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Παρατηρούμε ότι στην εποχή της συνεχώς αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης και τις διεθνοποίησης τις αγορές , πολλές εταιρίες ανά το κόσμο διαφεύγουν στην λύση των υπεράκτιων εταιριών σε φορολογικούς παραδείσους για να αποφύγουν την υψηλή φορολογία. Εταιρίες οι οποίες έχουν την φυσική τους έδρα σε χώρες με υψηλή φορολογία, παραδείγματος χάριν Ελλάδα , Γαλλία , Γερμανία , Πορτογαλία , Ισπανία, Ιαπωνία , Αργεντινή , Βραζιλία κ.α. Αυτές οι οικονομικές οντότητες επιλέγουν την δημιουργία μιας υπεράκτιας για να αναπτυχθούν και να συνεχίσουν να είναι ανταγωνιστικές και βιώσιμες. Πολλές χώρες βλέποντας αυτό το πρόβλημα που έχουν αυτές οι επιχειρήσεις έχουν μειώσει τους φόρους σε ξένες επενδύσεις με αποτέλεσμα να γίνονται πιο ελκυστικές για την σύσταση μιας υπεράκτιας. Από την άλλη πλευρά, έχουν παρατηρηθεί πολλά φαινόμενα εκμετάλλευσης των υπεράκτιων εταιριών. Οι πολυεθνικές χρησιμοποιούν αυτές τις μεθόδους έτσι ώστε να νομιμοποιήσουν τα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες ή τις περισσότερες φορές να φοροδιαφύγουν.

Στην παρούσα εργασία αναλύεται ολοκληρωτικά η έννοια των υπεράκτιων εταιριών , επίσης οι τρόποι σύστασης και τις μορφές που έχει μια υπεράκτια. Καθώς επίσης παρουσιάζονται και τα ρίσκα που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι εταιρίες έτσι ώστε να εκμεταλλεύονται όλα τα θετικά που έχει μια offshore. Επιπλέον στην παρούσα εργασία αναφέρονται οι χώρες που είναι φορολογική παράδεισοι αλλά και τα κριτήρια επιλογής της κατάλληλης χώρας. Ταυτόχρονα επισημαίνονται και το νομικό πλαίσιο μιας υπεράκτιας αλλά και την αποφυγή της επιχείρησης σε τυχόν διπλής φορολογίας. Αναλυτική κατανόηση παραδειγμάτων για τις τριγωνικές συναλλαγές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις για την φοροελάφρυνση τους. Από την άλλη πλευρά , αναφέρονται και το μεγαλύτερο αρνητικό που υπάρχει στις offshore εταιρίες που είναι η φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα χρήματος. Οι

μεγάλες επιπτώσεις που προκαλεί οι φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα χρήματος στην οικονομία μιας χώρας αλλά και παγκοσμίως. Τέλος αναφέρεται δυο παράδειγμα προς αποφυγή του παρελθόντος το rapama papers και το B.C.C.I. και ποιες ήταν οι επιπτώσεις που είχαν προκαλέσει στην οικονομία.

1.1 Ορισμός των υπεράκτιων εταιριών

Η ραγδαία εξέλιξη της παγκοσμιοποίησης, η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου αλλά και η αύξηση της διακίνησης των κεφαλαίων και του συναλλάγματος ανάμεσα στις αναπτυγμένες χώρες, έχουν ως αποτέλεσμα να παρατηρηθεί αύξηση των υπεράκτιων εταιριών. Οι λόγοι ίδρυσης μιας υπεράκτιας είναι πάρα πολύ, αλλά ο κυριότερος και βασικότερος λόγος είναι η φοροελάφρυνση της επιχείρησης που είναι υποχρεωμένος ο επιχειρηματίας να πληρώσει. Δυστυχώς όμως έχουν παρατηρηθεί ότι πολύ επιτήδειοι επιχειρηματίες παγκοσμίως εκμεταλλεύονται τις offshore και το απόρρητο των στοιχείων που έχουν ορισμένοι φορολογικοί παράδεισοι, για να νομιμοποιήσουν τα παράνομα έσοδα τους που προέρχονται από εμπόριο ναρκωτικών, όπλων, πορνείας κλπ. . Με αποτέλεσμα ο κόσμος να συνδέει πολλές φορές άδικα τις υπεράκτιες εταιρίες με το ξέπλυμα χρήματος. Σύμφωνα λοιπόν με τον επίσημο ορισμό που δίνεται από την ελληνική νομοθεσία για την υπεράκτια εταιρία είναι η εξής: «Ως υπεράκτια – εξωχώρια εταιρία είναι η εταιρία εκείνη που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης» Νόμου 3091/2002 και ΠΟΛ. 1041/5.3.2003.

1.2 Οι κύριες μορφές των υπεράκτιων εταιριών

Οι κυριότερες μορφές των υπεράκτιων εταιριών είναι 12 και είναι οι εξής:

Εταιρίες χαρτοφυλακίου ή συμμετοχών (Holding companies).

Η εταιρίες χαρτοφυλακίου ή συμμετοχών είναι μια μέθοδος διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού για την χρηματοδότηση των υπεράκτιων δραστηριοτήτων. Επίσης σε μια υπεράκτια εταιρία συγκεντρώνονται όλες οι δραστηριότητες που γίνονται σε μια τρίτη χώρα. Παράλληλα αυτή η υπεράκτια εταιρία μπορεί να έχει υποκαταστήματα υπό λειτουργία είτε κατέχει μετοχές των διεθνών θυγατρικών εταιριών που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες.

Εταιρίες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Λειτουργεί για την μεταφορά δανείων σε μια ξένη θυγατρική εταιρία . Αναλυτικότερα οι εταιρίες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών μετακινούν αποτελεσματικά τα κέρδη από την δανειολήπτρια θυγατρική που κατατάσσεται σε δικαιοδοσία με υψηλούς συντελεστές φορολόγησης προς την υπεράκτια δικαιοδοσία με χαμηλή φορολόγηση.

Εταιρίες παροχής διοικητικών υπηρεσιών (Administration companies).

Οι υπεράκτιες δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν και ολόκληρο τον όμιλο με μητρική και θυγατρικές που δραστηριοποιούνται σε διαφορές χώρες. Οι εταιρίες παροχής διοικητικών υπηρεσιών μπορεί να διαχειριστούν αυτόν τον όμιλο. Το συγκεκριμένο σχήμα προσφέρει εμπορικά πλεονεκτήματα με τη συγκέντρωση όλων των διοικητικών – διαχειριστικών λειτουργιών σε έναν φορέα.

Εταιρίες αδειών – δικαιωμάτων (Licensing companies).

Οι εξωχώριες εταιρίες αδειών – δικαιωμάτων δραστηριοποιούνται ως χορηγός αδειών και δικαιωμάτων σε μια ξένη θυγατρική επιχείρηση. Αναλυτικότερα αυτές οι υπεράκτιες εταιρίες πουλάνε δικαιώματα χρήσης βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας.

Εμπορικές εταιρίες (Trading companies).

Οι εμπορικές εταιρίες δραστηριοποιούνται στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. Η υπεράκτια εταιρία μεταφέρει τα κέρδη από μια χώρα με υψηλό φορολογικό συντελεστή

σε μια χώρα με χαμηλότερο , με αποτέλεσμα να επιτευχθεί η φοροελάφρυνση. Τα σχήματα που διαμορφώνονται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι γνωστά ως τριγωνικές συναλλαγές.

Ναυτιλιακές εταιρίες (Shipping companies).

Τα εξωχώρια κέντρα έχουν θεσπίσει ευνοϊκές ρυθμίσεις για τις εταιρίες που ασχολούνται με τη ναυτιλία, συμπεριλαμβανομένης της ναύλωσης και της ενοικίασης σκαφών.

Ταυτόχρονα οι ναυτιλιακές εταιρίες έχουν την δυνατότητα με γρήγορες, όχι αυστηρές διαδικασίες, με χαμηλό και ανταγωνιστικό κόστος να λειτουργήσει υπό τις λεγόμενες σημαίες ευκαιρίας. Δηλαδή, τα πλοία χρησιμοποιούν τη σημαία του εξωχώριου κέντρου με αποτέλεσμα να εκμεταλλεύεται την χαμηλή φορολογία στην έδρα που ανήκει η υπεράκτια εταιρία .

Εμπιστεύματα (Trust).

Τα εμπιστεύματα χρησιμοποιείται για να προστατεύει την περιουσία. Σε ένα trust έχουμε, τον διαθέτη (settlor) ο οποίος μεταφέρει τα περιουσιακά του στοιχεία σε ένα trust , τον διαχειριστή (trustees) ο οποίος είναι ο διαχειριστής του trust, τον θεματοφύλακα (custodian) και τον δικαιούχο (beneficiary) που λαμβάνει τα οφέλη των περιουσιακών στοιχείων του trust. Τα trust έχουν διάρκεια 100 ετών από την ημερομηνία ίδρυσης τους. Επίσης τα trust δεν έχουν νομική προσωπικότητα και δεν μπορούν να είναι περιουσιακά στοιχεία , μόνο στον διαχειριστή μπορεί να είναι εκχωρημένα τα περιουσιακά στοιχεία. Επιπλέον ο διαχειριστής μπορεί να είναι και φυσικό και νομικό πρόσωπο σε ένα trust. Πρέπει να επισημανθεί ότι μόνο στις χώρες του αγγλοσαξονικού δικαίου αναγνωρίζονται τα trust ,αντιθέτως σε ένα γαλλογερμανικό μοντέλο δεν αναγνωρίζεται.

Εταιρίες επενδύσεων (Investment Companies).

Οι υπεράκτιες εταιρίες επενδύσεων συγκεντρώνουν όλα τα κεφάλαια από τις διαφορές δραστηριότητες της κύριας εταιρίας ή άλλων υπεράκτιων εταιριών με σκοπό να επενδυθούν ή να κατευθυνθούν σε οποιοδήποτε χώρα.

Τραπεζικές εταιρίες (Banking Companies).

Μεγάλες διεθνές τράπεζες τον τελευταίο καιρό έχουν δημιουργήσει υπεράκτιες τραπεζικές εταιρίες για να εκμεταλλεύονται τα πλεονεκτήματα. Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα είναι ότι καταβάλουν τόκους απαλλαγμένους από την παρακράτηση του φόρου. Επίσης δραστηριοποιούνται σε διεθνή χρηματοδότηση η οποία δεν υπόκειται σε συναλλαγματικές

ελέγχους.

Εταιρίες αντιπροσωπεύσεις (Nominee companies).

Οι ημεδαπές εταιρίες ενεργούν ως αντιπρόσωποι των αλλοδαπών εταιρειών. Η εκπρόσωπος εταιρία συνάπτει με την υπεράκτια εταιρία ένα συμφωνητικό αντιπροσώπευσης, όπου ορίζεται η αμοιβή της ως προμήθεια επί των συναλλαγών.

Εταιρίες ασφαλίσεων.

Είναι ένας συνδυασμός με το υφιστάμενου trust και με την πολιτική ασφάλειας. Τα δυο αυτά προϊόντα σε συνδυασμό δίνουν νέες ευκαιρίες. Όταν ασφαρίζεται κάποιος πληρώνει ένα ασφάλιστρο. Έπειτα η ασφάλιση στοιχίζει μόνο ένα μικρό μέρος του ασφαλίστρου που καταβάλλεται. Η ασφαλιστική εταιρία, αφού προβεί στην ασφάλιση, τοποθετεί το υπόλοιπο ποσό μαζί με τα δικά της επενδυτικά κεφάλαια και προβαίνει στην παθητική διαχείριση, δηλαδή σε επενδύσεις χαμηλού κίνδυνου. Έτσι η ασφαλιστική πολιτική οδηγεί στο σχηματισμό ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου, το οποίο, σημειωτέων, μπορεί να περιλαμβάνει όχι μόνο τα χρήματα αλλά και άλλες μορφές, όπως μετοχές, ομολογίες, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, ομόλογα κ.λπ.

Ακίνητα (Real Estate).

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια εκτεταμένη αύξηση της χρήσης των υπεράκτιων εταιριών στην αγορά και διαχείριση ακινήτων στην Ελλάδα. Μια υπεράκτια εταιρία προκειμένου να κινηθούν στην αγορά ενός ακινήτου θα πρέπει, το φυσικό πρόσωπο που είναι εκπρόσωπος της εταιρίας να εμφανίζεται ενώπιον ενός συμβολαιογράφου, επίσης να είναι εφοδιασμένος με πλήρη σειρά εγγράφων που θα αποδεικνύουν τη νόμιμη σύσταση της εταιρίας κατά το δίκαιο της έδρας της, τη μέχρι εκείνη τη στιγμή λειτουργία και μη λύση της και την πληρεξουσιότητα του εμφανιζόμενου προσώπου για την κατάρτιση και υπογραφή του συμβολαίου αγοράς.

1.3 Το κίνητρο και οι λόγοι ίδρυσης μιας offshore

Ο μεγάλος στόχος όλων των επιχειρήσεων είναι η μεγαλύτερη κερδοφορία. Αυτός ο στόχος των επιχειρήσεων γίνεται δυσκολότερος όταν ο φορολογικός συντελεστής της χώρας που εδρεύουν πολύ υψηλός. Όσο υψηλότερος ο φόρος επί των κερδών των εταιριών τόσο μικρότερη γίνεται και η κερδοφορία της. Με αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις προκειμένου να παραμείνουν βιώσιμες και ανταγωνιστικές τόσο στο εθνικό όσο και στο παγκόσμιο επίπεδο ιδρύουν υπεράκτιες εταιρίες σε χώρες που είναι φορολογική παράδεισοι, δηλαδή που έχουν μηδενικά ή πολύ χαμηλά επίπεδα φορολόγησης. Επίσης, οι περισσότεροι συγγράφεις συμβουλεύουν τους επιχειρηματίες πρώτου ιδρύσουν μια υπεράκτια επιχείρηση να λάβουν υπόψη τους τις ιδιαιτερότητες των εταιρίας τους. Σύμφωνα με ειδικούς οι επιχειρηματίες θα πρέπει επίσης να λάβουν υπόψη ορισμένους παράγοντες.

1. Δεν συνίσταται να ιδρύεται μια υπεράκτια εταιρία σε χώρες που χρήζουν ιδιαίτερη προσοχή στην πολιτική τους δομή. "Tauni Sinclair-Ngatiprron, 2008"
2. Οι επαγγελματικοί σύμβουλοι θα πρέπει να προτείνουν μια χώρα η οποία θα επιτρέπει την εργασία από το εξωτερικό χωρίς περιορισμούς. "Palan, 1998"
3. Τέλος, φυσικά και οι οικονομικοί παράγοντες είναι πολύ σημαντικοί. "Blackman, 2001"

1.4 Πλεονεκτήματα σύστασης μιας offshore

- Ευκαιρίες για διάφορες επενδύσεις
- Στρατηγικές για τον αναβαλλόμενο φόρο
- Ισχυρή προστασία των πάγιων περιουσιακών στοιχείων
- Αφορολόγητα επενδυτικά κέρδη
- Μεγαλύτερη ιδιωτικότητα και ευελιξία στις τραπεζικές υπεράκτιες εταιρίες
- Υψηλότερες αποδόσεις επενδύσεων και επιτοκίων
- Μειωμένη φορολογία
- Αποφυγή νομισματικών περιορισμών
- Αύξηση επιχειρηματικών ευκαιριών
- Υψηλότερη ασφάλεια και προστασία στις τράπεζες και στις επενδύσεις
- Μεγιστοποίηση του οικονομικού και προσωπικού απορρήτου
- Άμεση και μακροπρόθεσμη προστασία των περιουσιακών στοιχείων
- Διατηρώντας την φυσική τοποθεσία κρυφή
- Εύκολη πρόσβαση στα υπεράκτια κεφάλαια όπου και αν βρίσκεται ο επιχειρηματίας
- Μείωση των φόρων και αύξηση της ασφάλειας για τα μέλη των οικογενειών μέσω των υπεράκτιων σχεδιασμού των ακίνητων

Πολλά από αυτά πλεονεκτήματα θα προφυλάξει από τα προβλήματα ή από τα αναμενόμενα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίσει μια χώρα. Αυτά τα προβλήματα μπορεί να είναι για παράδειγμα , την πιθανή κατάρρευση της οικονομίας και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων , υπερβολική φορολογική καταπίεση προς τις τοπικές επιχειρήσεις , εξαντλημένες αστικές ελευθερίες , μειωμένη οικονομική και προσωπική ιδιωτικότητα , διακρίσεις , ακραίες πολιτικές αποφάσεις από πλευράς κυβέρνησης , εσωτερικές αγωγές , εκτεθειμένα επιχειρηματικά και προσωπικά περιουσιακά στοιχεία , απειλή εγκλήματος κλπ.

1.5 Τα ρίσκα που περιλαμβάνει μια υπεράκτια εταιρία

Από την άλλη πλευρά, πέρα από τα πολλά θετικά που προσφέρει η σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρίας, κρύβει και πολλούς κινδύνους και ρίσκα. Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις υπεράκτιες εταιρίες μπορεί να οδηγήσει σε απροσδόκητο κόστος για την εταιρία. Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ορισμένους κινδύνους πριν την σύσταση της offshore, αυτοί οι κίνδυνοι είναι οι εξής.

- Κόστος εργασίας. Το κόστος εργασίας είναι ένας απροσδόκητος κίνδυνος για την εταιρία που προέρχεται από την χαμηλή παραγωγικότητα του εξωτερικού ή την αποτυχία στην ποιότητα, με αποτέλεσμα να αυξάνουν το κόστος παράγωγης. Ο σημαντικότερος κίνδυνος για της υπεράκτιες εταιρίες είναι η χαμηλής ποιότητας του τελικού προϊόντος. Η χαμηλή ποιότητα του τελικού προϊόντος οδηγεί σε απροσδόκητα έξοδα για την επιχείρηση τα όποια είναι ο ποιοτικός έλεγχος, μέτρα διασφάλισης της ποιότητας, κόστος συντονισμού για τις ξένες τοποθεσίες προκειμένου να διασφαλιστεί η απαραίτητη ποιότητα του προϊόντος.
- Κόστος εφοδιαστικής αλυσίδας. Μέσω των υπεράκτιων εταιριών η εφοδιαστική αλυσίδα μεγαλώνει, με αποτέλεσμα να υπάρχει ο κίνδυνος στην καθυστέρηση της παράδοσης του προϊόντος. Πολλές επιχειρήσεις για να αποφύγουν αυτό το κίνδυνο αυξάνουν την παραγωγή τους με αποτέλεσμα να αυξάνουν και το κόστος τους.
- Πολιτικός ή φυσικός κίνδυνος. Η σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρίας πάντα περιέχει και τον κίνδυνο μιας οικονομικής κρίσης στην χώρα σύστασης της υπεράκτιας. Επιπλέον όπως παρατηρήσαμε και το τελευταίο διάστημα όσον αφορά για το φυσικό κίνδυνο που είναι μια αναπάντεχη πανδημία όπως είναι ο Covid-19. Αυτή η πανδημία που είχε ως αποτέλεσμα το ολικό lock down σε όλο το κόσμο έφερε τεράστιες δυσκολίες στις συναλλαγές που έκανα οι επιχειρήσεις με τις υπεράκτιες εταιρίες τους, με συνέπεια να επιφέρει τεράστιες οικονομικές καταστροφές παγκοσμίως.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Ο Δουβής¹ παρουσιάζει μια λεπτομερή ανάλυση για τις υπεράκτιες εταιρίες και των υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων. Ειδικότερα διευκρινίζει τους τομείς των δραστηριοτήτων των υπεράκτιων εταιριών και με ποια δομή μπορεί να συσταθεί , καθώς επίσης και τις επιπτώσεις που προκαλεί παγκοσμίως. Επιπλέον, ο Δουβής αναφέρεται στις τεχνικές που εφαρμόζονται για την νομιμοποίηση των εσοδών από παράνομες δραστηριότητες μέσω των offshore εταιριών , αλλά και για τους φορείς που προσπαθούν να καταπολεμήσουν αυτό το φαινόμενο της παρανομίας. Τέλος , αναλύει και για την επίδραση που προκαλεί οι υπεράκτιες εταιρίες στην Ελλάδα και ποιοι είναι οι τομείς που δραστηριοποιούνται στην χώρα, καθώς και το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει για αυτές τις εταιρίες.

Ο Mark P. Hampton και ο Jason P. Abbott² αναλύουν στα θετικά που έχουν προκαλέσει οι υπεράκτιες εταιρίες στις χώρες που είναι φορολογικοί παράδεισοι. Επιπλέον αναφέρουν ότι οι offshore εταιρίες έχουν διευκολύνει την ανάπτυξη του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικών αγορών, την απορρύθμιση και τη σύγκλιση των οικονομικών πολιτικών παγκοσμίως. Από την άλλη πλευρά , αναφέρουν ότι με τις υπεράκτιες εταιρίες η αστάθεια του παγκόσμιου κεφαλαίου έχει γίνει πια πιο εμφανής. Τέλος , ερευνάται η ανάπτυξη της υπεράκτιας χρηματοδότησης που αποτελεί έναν εξαιρετικό πολύτιμο πόρο για όλους εκείνους που εξετάζουν τα θέματα και εμπλέκονται σε αυτόν τον πολύ σημαντικό τομέα.

¹ Δουβής Π. , «Offshore Δραστηριότητες» ,Αθήνα (2008).

² Mark P. Hampton και Jason P. Abbott «Offshore Finance centers and Tax havens»

Ο Hoyt Barber ³ αναφέρεται στα πολλά πλεονεκτήματα των υπεράκτιων εταιριών που μπορούν να εκμεταλλευτούν οι πολυεθνικές αλλά και ο απλός λαός. Επιπλέον αναφέρεται στις πολύτιμες πρακτικές πληροφόρησης και την στρατηγική που πρέπει να ακολουθήσουν οι ενδιαφερόμενοι για την σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρίας. Τέλος αναλύει και τους φορολογικού παράδεισους , σε ποιες κατηγορίες εξειδικεύεται το κάθε φορολογικό κράτος , τα θετικά και τα αρνητικά για κάθε μια από αυτές για να μπορέσουν οι πολυεθνικές εταιρίες να αποφασίσουν το κατάλληλο μέρος σύμφωνα με τα δικά τους κριτήρια.

Ο Δημητρίου Δ. ⁴ αναλύει για τις δώδεκα βασικές μορφές που μπορεί να συσταθεί μια υπεράκτια εταιρία, και αναφέρει ξεχωριστές πληροφορίες για κάθε μια μορφή. Επίσης, ο Δημητρίου περιγράφει για τα σημαντικότερα προνομία που έχουν οι εξωχώριες εταιρίες και γίνονται ολοένα και πιο ελκυστικές για τις πολυεθνικές εταιρίες, οι οποίες αναζητούν τέτοιες ευκαιρίες για να αυξήσουν την κερδοφορία τους και να παραμείνουν ανταγωνιστικές.

Ο S. Bucovetsky ⁵ αναλύει ένα απλό μοντέλο τις προσφορές που έχουν οι υπεράκτιες εταιρίες στους φορολογικούς παράδεισους. Σε αυτό το μοντέλο βασίζονται οι πολυεθνικές επιχειρήσεις και απαιτούν από τις χώρες υποδοχής , να δεσμευτούν αξιόπιστα, να τιμήσουν την ανωνυμία των εταιριών και να διατηρήσουν τους χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές τους. Τέλος αναφέρεται στις χώρες που εδρεύει η μητρική εταιρία και προσπαθούν να έχουν επίδραση στις υπεράκτιες εταιρίες και στο νομικό καθεστώς των φορολογικών παραδείσων , αλλά αυτή η επίδραση είναι πολύ μικρή και δεν επηρεάζει καθόλου τα κέρδη των πολυεθνικών που προέρχονται από τις offshore εταιρίες.

Ο S. Botis⁶ αναφέρεται ότι με την εμφάνιση των φορολογικών παράδεισων αρχίσαν να γίνονται και οι συνδέσεις με το ξέπλυμα χρήματος. Οι υπεράκτιες εταιρίες λειτουργούν υπό την προστασία ευεργετικών δικαιοδοσιών οι οποίες ανήκουν σε ορισμένες πολιτικά προστατευόμενα από ισχυρές κυβερνήσεις. Ο Botis δίνει ιδιαίτερη σημασία στο μηχανισμό

³ Hoyt Barber «Tax Havens today: The benefits and Pitfalls of Banking Investing Offshore»

⁴ Δημητρίου Δ. «Υπεράκτιες εταιρίες και φορολογία»

⁵ S. Bucovetsky «Honor among tax havens»

⁶ S. Botis «Features and advantages of using tac havens»

λειτουργίας των φορολογικών παράδεισων , την ιδιαιτερότητα του φορολογικού συστήματος τους. Καταλήγει για το λόγο εμφάνισης , ύπαρξης αλλά και του πολλαπλασιασμού των υπεράκτιων εταιρειών.

Οι Fabienne Fel και Eric Griette ⁷ εξετάζουν το μέγεθος που θα πρέπει να έχει μια εταιρία προκειμένου να ιδρύσει μια υπεράκτια εταιρία. Είναι κοινό γνωστό ότι οι πρώτες εταιρίες που ιδρύσαν υπεράκτιες εταιρίες ήταν μεγάλες οικονομικές οντότητες , έπειτα ακολούθησαν μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις. Οι Fabienne Fel και Eric Griette επίσης αναλύουν ξεχωριστά τους κίνδυνους που μπορεί να αντιμετωπίσει μια εταιρία όταν προγραμματίζει μια στρατηγική για την δημιουργία μιας offshore.

Ο Χ. Παμπούκης ⁸ αναφέρεται για την διάσταση καταστατικής και της πραγματικής έδρας που είναι το βασικό χαρακτηριστικό των υπεράκτιων εταιριών. Συγκεκριμένα αναφέρεται από την πλευρά του ελληνικού δικαίου ποια ζητήματα κυρίως απασχολούν την νομοθεσία για την ίδρυση μιας υπεράκτιας. Ο Παμπούκης δεν αναφέρεται με τις διεθνείς προσπάθειες που γίνονται ούτε με τις φορολογικές πτυχές του ζητήματος αλλά πραγματοποιείται αναλυτική μελέτη για τον έλεγχο και την αντιμετώπιση που έχουν οι εξωχώριες εταιρίες από την ελληνική έννομη τάξη.

Ο D. Andelman ⁹ αναφέρεται για τις πολυεθνικές εταιρίες που νομιμοποιούν τα έσοδα τους από παράνομες δραστηριότητες μέσω των υπεράκτιων εταιριών. Συγκεκριμένα, τα 100 εκατομμύρια ευρώ προ φόρο μπορεί να αποτελούν μια οικονομική ενίσχυση για έναν φορολογικό παράδεισο, αλλά όταν αυτά τα χρήματα προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες τότε μπορεί να προκαλέσει πολλές αρνητικές συνέπειες σε αυτήν την χώρα. Ο Andelman θεωρεί ότι αποτελεί “φάση κλειδί” οι καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα και αγορά περιουσιακών στοιχείων μεγάλης αξίας για την νομιμοποίηση εσοδών από εγκληματικές δραστηριότητες. Τέλος , ερευνάται από την πλευρά της νομοθεσίας η οποία εντείνει τον έλεγχο του παγκοσμίου τραπεζικού συστήματος σε μια προσπάθεια να βραχυκυκλώσει τα παράνομα χρηματοοικονομικά δίκτυα.

⁷ Fabienne Fel and Eric Griette « An analysis of the Offshoring Decision Process: The Influence of the Company's Size»

⁸ Χ. Παμπούκης «Δίκαιο των επιχειρήσεων & εταιριών»

⁹ O D. Andelman «The Drug Money Maze»

Ο P. Alldridge¹⁰ αναλύει για την ραγδαία αύξηση των τελευταίων 20 ετών σχετικά με τις νομιμοποιήσεις των παράνομων εσοδών από εγκληματικές οργανώσεις, με αποτέλεσμα οι αρχές να προβούν σε ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Γίνεται αντιληπτό ότι με το νομό που θεσπίστηκε το 2002 σηματοδότησε ένα ακόμη βήμα προς την μεγαλύτερη συγκέντρωση τόσο των οικονομικών πτυχών του εγκλήματος όσο και στην διεθνοποίηση του ποινικού δίκαιου. Ο νομός αναφέρεται και στην υπηρεσία ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων που είναι βασική στρατηγική για την εξαλείψει του ξεπλύματος χρήματος. Τέλος, ο Alldridge περιγράφει τον νομό για την νομιμοποίηση των εσοδών από εγκληματικές οργανώσεις, όπου γίνεται διεξοδική ανάλυση για στον έλεγχο του ανθρώπινου δικαιώματος.

Η Μ. Καϊάφα – Γκμπάντι¹¹ σε μελέτη της δημοσίευσε στο άρθρο σχετικά με την ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος από εγκληματικές δραστηριότητες. Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στις διεθνείς αρχές οι οποίες καταβάλλουν τις μέγιστες δυνατές προσπάθειες για να εντοπίσουν τις εταιρίες που νομιμοποιούν τα παράνομα έσοδα τους και να επιβάλουν τις αυστηρότερες ποινές για παραδειγματισμό. Επίσης οι συστάσεις των διεθνών αρχών πήραν πολύ γρηγορά δεσμευτικό χαρακτήρα και σταθεροποιήθηκαν μέσα από συμβάσεις του ΟΗΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι Πέτρος Π. Παπαγεωργίου και Διονύσιος Π. Χιόνης¹² αναφέρονται στην επίδραση των υπεράκτιων εταιριών στην πολιτική της υπερτιμολόγησης των προϊόντων της μητρικής επιχείρησης για την μείωση του φόρου, και σε γενικότερο πλαίσιο τι επιπτώσεις έχει αυτή η υπερτιμολόγηση στην οικονομία της χώρας. Από την άλλη πλευρά, αναλύεται η στρατηγική της υπερτιμολόγησης των αγαθών από την μητρική εταιρία για την υποστήριξη προς την υπεράκτια στον ανταγωνισμό της ξένης αγοράς. Τέλος ποιες είναι οι επιπτώσεις που έχουν αυτές οι δυο τιμολογιακές πολιτικές στις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

¹⁰ P. Alldridge «Money Laundering Law»

¹¹ Μ. Καϊάφα – Γκμπάντι «Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος : Μεταξύ του διεθνούς, ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας»

¹² Πέτρος Π. Παπαγεωργίου και Διονύσιος Π. Χιόνης «Διεθνής επιχειρηματική δραστηριότητα και οργανισμοί» κεφ. 4 σελ. 77

Κεφάλαιο 3

Κριτήρια επιλογής της χώρας για μια offshore και το νομικό πλαίσιο που το διέπει

3.1 Φορολογικοί παράδεισοι

Πολλές χώρες παγκοσμίως έχουν μειώσει τους φορολογικούς συντελεστές στις ξένες επενδύσεις, με αποτέλεσμα να προσελκύουν μεγάλες πολυεθνικές να επενδύουν σε αυτές. Οι χώρες αυτές είναι και γνωστές ως «φορολογικοί παράδεισοι», και στηρίζουν όλη την οικονομία τους σε αυτές τις πολυεθνικές. Παρακάτω αναγράφεται μια λίστα με χώρες τόσο ευρωπαϊκές όσο και παγκόσμιες που είναι φορολογική παράδεισοι.

- Ανγκουίλα
- Ανδόρα
- Αρούμπα
- Βανουάτου
- Βερμούδες
- Βρετανικές Παρθένες Νήσοι
- Γιβραλτάρ
- Γκέρνσεϊ
- Γρενάδα

- Ελβετία
- Ιορδανία
- Ιρλανδία
- Κόστα Ρίκα
- Κύπρος
- Λαμπουάν
- Λίβανος
- Λιβερία
- Λιχτενστάιν
- Λουξεμβούργο
- Μάλτα
- Μαυρίκιος
- Μονακό
- Μπαρμπάντος
- Μπαχάμες
- Μπελίζ
- Μπρουνέι
- Νέα Ζηλανδία
- Νεβάδα
- Νήσοι Κεμάν
- Νήσοι Κουκ
- Νήσοι Μάρσαλ
- Νήσοι του Μαν
- Ντελαγουέρ
- Ντουμπάι
- Ολλανδία
- Ολλανδικές Αντίλλες
- Ουρουγουάη
- Παναμάς
- Σεϋχέλλες
- Σιγκαπούρη
- Τερκς και Κεϊκος

- Τζέρσεϊ
- Τρινιδάδ και Τομπάγκο
- Φινλανδία
- Χονγκ Κονγκ

Όπως παρατηρήσαμε και στην λίστα με τους φορολογικούς παραδείσους, αυτοί μπορεί να είναι χώρες - κράτη ή και πόλεις. Στους φορολογικούς παραδείσους το σύνηθες χαρακτηριστικό τους είναι η μικρή εδαφική τους έκταση και η γεωγραφική τους απομόνωση. Εκτός από νησιώτικες περιοχές , φορολογική παράδεισοι υπάρχουν και σε ηπειρωτική περιοχή. Πρόκειται κυρίως για απολιθώματα της ευρωπαϊκής φεουδαρχίας, μικρής έκτασης κρατίδια, όπως για παράδειγμα το Λουξεμβούργου, που αποτελεί βεβαίως το ιδρυτικό μέλος της ΕΕ, ή τα Πριγκιπάτα του Λίχενσταϊν, του Μονακό και της Ανδόρας, που είναι μεν αυτοδιοικούμενα αλλά διατηρούν στενούς πολιτικούς δεσμούς με τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ισπανία αντίστοιχα. Οι νησιώτικοι φορολογικοί παράδεισοι αποτελούν το κλασικό μοντέλο αποδεκτών του αφορολόγητου κατά κανόνα κεφαλαίων των υπεράκτιων εταιρειών. Επίσης, οι κυβερνήσεις των χωρών – φορολογικών παραδείσων εφαρμόζουν την πολιτική να μην διαθέτουν οποιαδήποτε πληροφορία σε τρίτους σχετικά με της επιχειρηματικές δραστηριότητες των επενδυτών , με απώτερο σκοπό να προσελκύσουν περισσότερους ξένους επενδυτές. Άξιο αναφοράς είναι ότι ορισμένες χώρες δεν συμμορφώνονται στα διεθνή κριτήρια τραπεζικής και φορολογικής ασφάλειας είτε έχουν υποσχεθεί ότι θα συμμορφωθούν στα πρότυπα αλλά δεν τήρησαν την υπόσχεση τους , με αποτέλεσμα ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) να τους συμπεριλαμβάνουν στην μαύρη λίστα. Ορισμένες χώρες που συμπεριλαμβάνονται στην μαύρη λίστα είναι , η Αμερικανική Σαμόα, Γκουάμ, Σαμόα, η Δημοκρατία Τρινιδάδ και Τομπάγκο , Αμερικανικές Παρθένοι Νήσοι, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Νήσοι Μάρσαλ , Μπαρμπάντος Αρούμπα, Μπελίζε, Βερμούδες, Φίτζι, Ομάν, Βανουάτου και Ντομίνικα.

3.2 Τα κριτήρια επιλογής της κατάλληλης χώρας για τη σύσταση μιας υπεράκτιας

Η επιλογή της χώρας για τη σύσταση μια υπεράκτιας εταιρίας τις περισσότερες φορές αποτελεί ένα δύσκολο έργο για τις επιχειρήσεις και συνίσταται μεγάλη προσοχή. Το μεγαλύτερο κριτήριο για την επιλογή της κατάλληλης χώρας είναι η λιγότερη φορολογία αλλά και το χαμηλότερο κόστος που θα έχει με τις μεταφορές των κεφαλαίων ο επενδυτής, φυσικά δεν είναι το μοναδικό κριτήριο που αποτελεί προς εξέταση για την εταιρία. Οι επενδυτές αναζητούν έναν φορολογικό παράδεισο που θα τους παρέχει την ανωνυμία που επιθυμούν. Δηλαδή θα πρέπει να μένουν κρυφές όλες οι δραστηριότητες τις επιχειρήσεις. Οι επιχειρηματίες επιθυμούν την μυστικοπάθεια , απαιτούν από τους φορολογικούς παραδείσους να παραμείνουν κρυφά τόσο η ταυτότητα του επιχειρηματία αλλά και τα κέρδη της εταιρίας.

Ένας φορολογικός παράδεισος δεν αρκεί μόνο να έχει χαμηλή φορολογία για να προσελκύσει ξένους επενδυτές, θα πρέπει επίσης η κυβέρνηση να εμπνέει σταθερότητα και εμπιστοσύνη. Οι εταιρίες αναζητούν προορισμούς οι όποιοι έχουν σταθερή αναπτυξιακή πολιτική , χωρίς ύφεση και οικονομικές κρίσεις που θα επηρεάσουν κατά πολύ της μεταβολές στην κίνηση των κεφαλαίων και στην τιμολόγηση από της υπεράκτιες εταιρίες. Επιπρόσθετα , οι επιχειρηματίες αναζητούν προορισμούς οι οποίοι θα είναι αρχικά γεωγραφικά κοντά στην μητρική έδρα της εταιρίας , έπειτα η διαδικασία της σύστασης της υπεράκτιας να γίνει όσο πιο γρηγορά και απλουστέρα γίνεται με το χαμηλότερο κόστος. Παρακάτω αναλύονται ορισμένα παραδείγματα από τους φορολογικούς παραδείσους .

Κύπρος

Από τους δημοφιλέστερους φορολογικούς παραδείσους τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά όσο και παγκοσμίως είναι η Κύπρος. Η Κύπρος θεωρείται ότι έχει μια από τις πιο ευνοϊκές , φερέγγυες οικονομίες και με συνδυασμό το εξειδικευμένο προσωπικό τόσο σε δικηγόρους όσο και λογιστών αποτελεί προνομιακό προορισμό για την σύσταση μιας offshore. Η Κύπρος έχει υπογράψει συμφωνητικό εξαίρεσης αμφίπλευρης φορολογίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής , Καναδά , Ηνωμένο

Βασίλειο , Ρωσία , Κίνα και Ινδία. Με αποτέλεσμα οι εταιρίες ή ιδιώτες θα φορολογούνται στην Κύπρο και όχι στην χώρα που δραστηριοποιούνται. Αυτή η φορολόγηση ανέρχεται στο υψηλότερο ποσοστό των 10% ενώ μια οργανωμένη εταιρία μπορεί να πληρώσει και το λιγότερο ποσοστό το οποίο είναι έως και 0%.

Λουξεμβούργου

Μια offshore εταιρία στο Λουξεμβούργο έχει την οικονομική ελευθέρια σε συναλλαγές μεταξύ Ευρωπαϊκών και παγκοσμίων κρατών. Ένα από τα πλεονεκτήματα του Λουξεμβούργου που την αποτελεί ελκυστικό προορισμό για της εταιρίες είναι ότι προσαρμόζει συνέχεια τους φορολογικούς της νομούς στις διεθνείς απαιτήσεις. Οι υπεράκτιες εταιρίες τύπου Holding απαλλάσσονται από το την καταβολή κάθε είδους φόρου , εκτός από συγκεκριμένες περιπτώσεις που θα πρέπει να πληρώσουν φόρους κεφαλαίου και μέτοχων αλλά στην πραγματικότητα είναι πολύ μικρό το ποσό. Τέλος , για την σύσταση μιας εταιρίας χαρτοφυλακίου θα πρέπει να αποτελούνται από 3 διευθυντές και 2 μέτοχοι και να έχουν ελάχιστο κεφάλαιο τουλάχιστον 40\$.

Βρετανικοί Παρθένοι Νήσοι

Οι Βρετανικοί Παρθένοι Νήσοι έχοντας μια ευέλικτη νομοθεσία θεωρούνται από τους δημοφιλέστερες τοποθεσίες για την σύσταση της υπεράκτιας εταιρίας. Επιπλέον η κυβέρνηση ενισχύει την νομοθεσία της για την καταπολέμηση του ξεπλύματος παράνομου χρήματος. Το κόστος ίδρυσης μια offshore εταιρίας είναι στα 850 € , επίσης οι εταιρίες έχουν μηδενική φορολογία στα κέρδη που αποκτήθηκαν έξω από την χώρα. Τα κρατικά τέλη είναι προκαθορισμένα και πρέπει να πληρώνονται κάθε χρόνο. Όλα τα ετήσια τέλη ανανέωσης απαιτούνται για την επαναλειτουργία της εταιρίας. Οι offshore εταιρίες των Βρετανικών Παρθένων Νήσων απαλλάσσονται από κρατικά τέλη για ανταλλαγή μετοχών ή την πώληση των περιουσιακών στοιχείων.

Λιβερία

Η Λιβερία είναι η πρώτη σε καταχωρήσεις πλοίων στον κόσμο. Το νομικό πλαίσιο της Λιβερίας ακολουθεί το μοντέλο της Αμερικής. Μια εξωχώρια εταιρία (π.χ. Λιβεριανή) μπορεί να συσταθεί μόλις με 738,50 δολάρια ΗΠΑ, ενώ δεν είναι απαραίτητη η ανάμειξη (και συνεπώς η αμοιβή) δικηγόρου, συμβολαιογράφου, ούτε η

ανάληψη επιπλέον γραφειοκρατικού κόστους, όπως δημοσιεύσεις στο ΦΕΚ, εγγραφές στο οικείο επιμελητήριο κ.ο.κ. Τα έξοδα λειτουργίας των εξωχώριων εταιριών κυμαίνονται μεταξύ 450 και 700 δολαρίων ΗΠΑ κατ' έτος, ανάλογα με τη χώρα ίδρυσης.

Ολλανδία

Τα τελευταία χρονιά η Ολλανδία έχει γίνει από τους δημοφιλέστερους υπερβατικούς προορισμούς. Ο λόγος είναι ότι η Ολλανδία είναι από τις ανεπτυγμένες στην κοινωνική πρόνοια , έχει μικρό ποσοστό ανεργίας , πολύ ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και με το συνδυασμό το χαμηλό ποσοστό φορολόγησης την έχουν καταστήσει μια από τις δημοφιλέστερους προορισμούς για την σύσταση της offshore. Επίσης , η Ολλανδία είναι η χώρα που προσελκύει τις μεγαλύτερες πολυεθνικές της Αμερικής. Οι λεγόμενες fortune 500 δηλαδή οι 500 μεγαλύτερες εταιρίες των ΗΠΑ φορολογήθηκαν περίπου στα 93 δισεκατομμύρια ευρώ στην Ολλανδία την περίοδο 2010. Το 48% των εταιριών fortune 500 έχει μια ή περισσότερες ιδιωτικές εταιρίες στην Ολλανδία.

Ελβετία

Χωρίς αμφιβολία η Ελβετία έχει μια από τις καλύτερες οικονομίες παγκοσμίως , με αποτέλεσμα να είναι πολύ απαιτητική από τους ενδιαφερομένους που αναζητούν προορισμό για την σύσταση μιας υπεράκτιας. Η Ελβετία είναι μια από τις ακριβότερες στην σύσταση της offshore από τους φορολογικούς παράδεισους αλλά είναι πολύ πιλοτικές η υπηρεσίες που προσφέρει και εγγυάται μεγάλη ασφάλεια στους ενδιαφερομένους.

Χονγκ Κονγκ

Το Χονγκ Κονγκ είναι ο κατάλληλος προορισμός για τις πολυεθνικές εταιρίες που αναζητούν ευκαιρίες για να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες στην Ασία. Διότι στην Κίνα είναι ο ευκολότερός προορισμός για την ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρίας. Το σύνηθες χρονικό διάστημα που απαιτείται για την σύσταση μιας εξωχώρια είναι συνήθως 3 με 5 εργάσιμες ημέρες. Στην συνέχεια αποστέλλονται τα επισημά έγγραφα και πιστοποιητικά τα οποία μπορεί να διαρκέσει έως και δυο εβδομάδες. Τέλος το κόστος της εταιρίας με έδρα το Χονγκ Κονγκ είναι στα 1.000 ευρώ.

Παναμάς

Το αξιοσημείωτο που παρατηρεί κανείς στο φορολογικό παράδεισο του Παναμά είναι ότι έχει φορολογία εισοδήματος 30% , ωστόσο δεν φορολογείται καμία δραστηριότητα που έχει πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό. Ο Παναμάς είναι ιδανική χώρα για το ηλεκτρονικό εμπόριο , για τις εταιρίες προμήθειας ή ενδιάμεσες εταιρίες. Επίσης , η δραστηριότητες που διεξάγει η υπεράκτια εταιρία στον Παναμά δεν απαιτεί παρουσίαση οικονομικών, εμπορικών ή φορολογικών δηλώσεων. Συνάμα , δεν είναι υποχρεωτικό το κεφάλαιο της εξωχώριας εταιρίας σε τράπεζες ή τα περιουσιακά στοιχεία της να βρίσκονται στον Παναμά. Τέλος, εξαιρέσεις από φόρους επι των περιουσιακών στοιχείων , κερδών , παροχών ή κερδών που αποκτήθηκαν από την offshore εταιρία του Παναμά , όταν αυτές εκτελούνται εκτός τους εδάφους της Δημοκρατίας του Παναμά.

Ντελαγουέρ

Στο Ντελαγουέρ ανήκουν περισσότερες από 200.000 εταιρίες και είναι ένα από τα μεγαλύτερα τραπεζικά κέντρα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι εταιρίες περιορισμένης ευθύνης που ανήκουν στο Ντελαγουέρ απαλλάσσονται από τον φόρο πωλήσεων , μεταβιβάσεων ή κληρονομίας. Επίσης εξαιρούνται από τον εταιρικό φόρο εφόσον ασκούν την δραστηριότητάς τους εκτός του κράτους. Εγγυάται πλήρη ανωνυμία και προστασία των πληροφοριών για τα περιουσιακά στοιχεία , την διαχείριση της εταιρίας , και την ταυτότητα του ιδιοκτήτη. Με αυτό το τρόπο η οικονομική οντότητα θα έχει πλήρη προστασία έναντι των αγωγών.

3.3 Νομικό πλαίσιο για την σύσταση μιας offshore

Σύμφωνα με το Ν.4172/2013 άρθρο 65 η Ελλάδα έρχεται σε συμφωνία συμβάσης διοικητικής συνδρομής με ορισμένες φορολογικούς παράδεισους. Αυτή η σύμβαση επιτρέπει την ανταλλαγή οποιαδήποτε πληροφορία που είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας μεταξύ των συμβαλλόμενων. Από την άλλη πλευρά μη συνεργαζόμενα κράτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύονται κάθε Ιανουάριο στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως . Οι προϋποθέσεις είναι οι φορολογικοί παράδεισοι να μην είναι χώρες – κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης , να μην έχουν συμμορφωθεί στα διεθνή κριτήρια τραπεζικής και φορολογικής ασφάλειας. Επίσης θα πρέπει αυτές οι χώρες να μην έχουν συνάψει και να μην εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής φορολογικού τομέα και να μην έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση με άλλες 12 χώρες. Σύμφωνα με την παράγραφο 6 του Ν.4172/2013 άρθρο 65 η επιχειρήσεις ή το άτομο ξεχωριστά υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς εκτός της Ελλάδας όταν

1. δεν υπόκειται σε φορολογία ή, εάν υπόκειται, δεν φορολογείται εν τοις πράγμασι, ή
2. υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το πενήντα τοις εκατό (50%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή δια-τηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νομού 3091/2002 άρθρο 5 παράγραφος 9 που αναφέρει για της συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων που συναλλάσσονται με τις υπεράκτιες. Αναλυτικότερα δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεις οι παρακάτω δαπάνες .

- Αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών από τις υπερακτιές εταιρίες

- Τα δικαιώματα ή αποζημιώσεις που καταβάλει η επιχειρήσει συν offshore για την χρησιμοποιήσει στην Ελλάδα για:
 - ✓ Τεχνική βοήθεια
 - ✓ Ευρεσιτεχνία
 - ✓ Σήματα
 - ✓ Σχέδια
 - ✓ Μυστικών βιομηχανικών μεθόδων και τύπων
 - ✓ Πνευματικής ιδιοκτησίας και αλάλων συναφών δικαιωμάτων

Από την άλλη πλευρά , εξαιρούνται οι δαπάνες που αφορούν αγορά ή μεταφορά αργού πετρελαίου , πετρελαιοειδών για τα οποία πρέπει να δημοσιευτούν τιμή χονδρικής πώλησης για να διαπραγματεύεται στην χρηματιστηριακή αγορά.

3.4 Πληροφορίες και Διαδικασίες για μια υπεράκτια εταιρία .

Έχουμε μια επιχείρηση που έχει την φυσική της έδρα στην χωρά Α και έχει δημιουργήσει μια υπεράκτια εταιρία σε ένα φορολογικό παράδεισο Β. Όσο αφορά το τρόπο φορολόγησης ,οι υπεράκτιες εταιρίες πληρώνουν το φόρο εισοδήματος στην χωρά Β που ανήκουν, αυτός ο φόρος λόγω του φορολογικού παράδεισου έχει μικρό φορολογικό συντελεστή. Συνεπώς τα καθαρά κέρδη της υπεράκτια φορολογούνται με αυτό το μικρό ποσοστό φόρου. Εφόσον πραγματοποιηθεί η πληρωμή του φόρου τα κέρδη μπορούν να μεταφερθούν ως μέρισμα στην φυσική έδρα της επιχείρηση χωρίς περιορισμούς και χωρίς

επιπλέον φόρο παρακράτησης. Επίσης, οι υπεράκτιες εταιρίες είναι υποχρεωμένες κάθε χρόνο να ελέγχονται λογιστικά. Ο έλεγχος θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά και ελεγκτικά πρότυπα. Από την άλλη πλευρά, οι offshore εταιρίες δεν υπόκεινται σε κανένα έλεγχο συναλλάγματος. Οι υπεράκτιες εταιρίες έχουν την δυνατότητα να διατηρούν στην κατοχή τους τραπεζικούς λογαριασμούς σε οποιαδήποτε χώρα και νόμισμα επιθυμούν. Ειδικότερα αν ο τραπεζικός λογαριασμός είναι στην χώρα Β τότε δεν έχουν κανέναν περιορισμό από την Κεντρική Τράπεζα της χώρας Β. Ο περιορισμός που υπάρχει για τους τραπεζικούς λογαριασμούς στην χώρα Β είναι ότι δεν μπορούν να εξασφαλίσουν δάνεια από την χώρα που ανήκει η υπεράκτια εταιρία. Θα πρέπει όλα τα δάνεια να προέρχονται από αλλοδαπές τράπεζες και σε διαφορετικό νόμισμα.

Για την φορολογία των εργαζομένων έχουμε ότι οι αλλοδαποί εργάτες των υπεράκτιων εταιριών που εργάζονται και κατοικούν στην χώρα Β, πληρώνουν με χαμηλούς συντελεστές φορολογίας. Στην περίπτωση που κατοικούν και δουλεύουν στο εξωτερικό είναι εντελώς απαλλαγμένοι της φορολογίας, νοούμενου ότι η πληρωμή τους γίνεται από τράπεζα εγκατεστημένη στην χώρα Β. Αν η πληρωμή τους γίνεται από τράπεζα του εξωτερικού οι φορολογικοί συντελεστές είναι συνήθως από 0% μέχρι 10%. Αν οι αλλοδαποί εργάζονται στην χώρα Β τότε ο συντελεστής κυμαίνεται ανάλογα με τον τρόπο φορολόγησης των εισοδημάτων στη χώρα αυτή. Οι βασικές δραστηριότητες των υπεράκτιων εταιριών θα πρέπει να αναγράφονται στις πρώτες παραγράφους του καταστατικού. Στις υπεράκτιες εταιρίες απαγορεύεται να συνάψουν εμπορικές συναλλαγές με επιχείρηση που δραστηριοποιούνται στην χώρα που ανήκει η υπεράκτια εταιρία (Δηλαδή στην χώρα Β).

Ο νομός της χώρας Β καθορίζει το απαιτούμενο μετοχικό κεφάλαιο, των αριθμό των μέτοχων και των αριθμό των εγγεγραμμένων μέτοχων που πρέπει να διαθέτει η υπεράκτια εταιρία κατά την σύσταση της. Θα πρέπει επίσης το μετοχικό κεφάλαιο να είναι στο νόμισμα της χώρας Β. Οι επιχειρηματίες κατά την επιλογή του φορολογικού παράδεισους εάν βασικό κριτήριο είναι να έχουν και κοινό νόμισμα, παραδείγματος χάριν Ευρωπαϊκές χώρες να αναζητούν χώρες με νόμισμα το ευρώ όπως η Κύπρος, η Ολλανδία κλπ., και η ΗΠΑ να αναζητεί χώρες με νόμισμα το δολάριο όπως Παναμάς, Νεβάδα κλπ. Οι μετοχές μπορούν να κρατηθούν από εμπιστευματοδόχους μετόχους για λογαριασμό των δικαιούχων μετόχων. Σ' αυτές τις περιπτώσεις υπογράφεται συμφωνητικό έγγραφο από τον εμπιστευματοδόχο των μετοχών για να εξασφαλισθούν τα δικαιώματα των

δικαιούχων μετόχων. Το όνομα, διεύθυνση, εθνικότητα και επάγγελμα του δικαιούχου μετόχου δίνονται συνήθως στην Κεντρική τράπεζα της χώρας Β επομένως η ταυτότητα των δικαιούχων μετόχων είναι απολύτως εμπιστευτική. Συνήθως η Κεντρική Τράπεζα χρειάζεται φωτοαντίγραφο του διαβατηρίου. Για το διοικητικό συμβούλιο της υπεράκτια εταιρίας μπορεί να αποτελείται από κάτοικους της χώρας Β ή να είναι κάτοικοι αλλοδαπής αλλά μπορεί να είναι και ολόκληρες εταιρίες. Η τήρηση των βιβλίων της εταιρίας γίνεται μέσω του γραμματέα και θα πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο ή μια εταιρία . Κλείνοντας , το γραφείο – διεύθυνση της υπεράκτιας εταιρίας θα πρέπει να βρίσκεται στην χώρα Β. Εκεί τηρούνται όλα τα βιβλία της εταιρίας , η σφραγίδα , αλληλογραφία και όλα τα νομικά έγγραφα που προβλέπεται από τον Νομό.

3.5 Αποφυγή διπλής φορολόγησης

Οι κάτοικοι ή εταιρίες κάθε χώρας καλούνται να πληρώσουν φόρους με βάση τα κριτήρια όπως της μόνιμης κατοικίας , εισόδημα , κέρδη της επιχείρησης κλπ. Σε ορισμένες χώρες μπορεί αυτό ο φόρος να είναι πολύ υψηλός και να δυσχεραίνει την οικονομική κατάσταση τόσο των εταιριών όσο και των κατοίκων. Για αυτό το λόγο αναζητούν φορολογικούς παράδεισους για να παραμείνουν κερδοφόροι. Αλλά υπάρχει ο κίνδυνος το ίδιο πρόσωπο να αναγκαστεί να πληρώσει διπλή φορολογία. Αρχικά θα καλείται να πληρώσει το φόρο εισοδήματος που ισοδυναμεί στην επικράτεια που ανήκει η υπεράκτια εταιρία . Αφετέρου υπάρχει πιθανότητα η ίδια εταιρία ή ιδιώτες να φορολογηθεί διπλά για τα μετά φόρο κέρδη τις υπεράκτια εταιρίας , από το κράτος της μόνιμης κατοικίας του.

Για την αντιμετώπιση τους προβλήματος , τα κράτη υπογράφουν μια σύμβαση αποφυγής της διπλής φορολογίας με ορισμένες επικράτειες που έχουν προνομακό

φορολογικό καθεστώς. Η σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας ονομάζεται και ως διμερής σύμβαση και προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες φορολογικού προγραμματισμού, που επιτρέπουν τις μεταφορές των κεφαλαίων μεταξύ των υπεράκτιων εταιριών και τις μητρικές εταιρίες με μικρή έως μηδενική φορολογική επιβάρυνση. Αρκετές είναι οι περιπτώσεις όμως που τα κράτη δεν έχουν υπογράψει την σύμβαση με ορισμένες φορολογικούς παράδεισους. Για αυτό το λόγο οι υποψήφιες εταιρίες ή ιδιώτες θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές στην επιλογή της χώρα που θα δημιουργηθεί η υπεράκτια επιχείρηση

3.6 Οι υπεράκτιες εταιρίες στην Ελλάδα

Όσον αφορά για την ίδρυση υπεράκτιων εταιριών από τις ελληνικές εταιρίες γίνανε κυρίως στην Κύπρο μέχρι της 31-12-2002 και έγινε τεράστιο θέμα κοινωνικής καταξίωση επειδή τέτοιες καταστάσεις στην ελληνική πραγματικότητα παίρνουν απρόβλεπτα μεγάλες διαστάσεις. Το μεγαλύτερο ποσοστό των υπεράκτιων εταιριών συνήθως ιδρύθηκαν χωρίς κάποιο συγκεκριμένο λόγο, αλλά συστάθηκαν στα πλαίσια του να υπάρχει ένα φορολογικό βοήθημα στο εξωτερικό . Οι περισσότερες από τις εξωχώριες εταιρίες αυτές ιδρύθηκαν την περίοδο της ανόδου του ελληνικού χρηματιστηρίου, όταν δηλαδή υπήρχαν υπερβολικές οικονομικές προσδοκίες από τους Έλληνες επιχειρηματίες με αποτέλεσμα να υπάρξει μια αδράνεια στις μεταγενέστερες εποχές. Από τις υπεράκτιες που ιδρυθήκαν και τελικά συνεχίζουν να δραστηριοποιούνται εξυπηρετούνται δύο βασικοί λόγοι :

α) Η Ανωνυμία

β) Η Υπερτιμολόγηση

Ορισμένες υπεράκτιες εταιρίες ελληνικών συμφερόντων έχουν στην κατοχή τους μόνο ένα ακίνητο που συνήθως είναι μεγάλης αξίας και χωρίς να έχει κάποια εμπορική δραστηριότητα. Επιπλέον οι offshore εταιρίες των ελληνικών επιχειρήσεων έχουν ιδρυθεί και για να προστατεύσουν τους μέτοχους την αποκάλυψη της ακίνητης περιουσίας που έχουν στην κατοχή τους. Εφόσον οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να διατηρήσουν το ακίνητο λόγω υπερβολικών φορολογικών επιβαρύνσεων, τότε θα προτιμήσουν να το μεταβιβάσουν σε αλλά φυσικά ή νομικά πρόσωπα πάρα να εμφανιστούν αυτοί ως οι ιδιοκτήτες του ακίνητου. Η κυριά προτεραιότητα των επιχειρηματιών είναι να διατηρήσου κρυφή την ταυτότητα τους. Με την εφαρμογή του νόμου 3091/2002, από την 1/1/2003, ο νομοθέτης έχει προσπαθήσει να βάλει ορισμένους περιορισμούς στην δράση των υπεράκτιων εταιριών στον ελλαδικό χώρο. Αλλά στο τομέα των ακίνητων είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί σε μεγάλο ποσοστό ο παραπάνω νομός, διότι οι κάτοχοι των ακίνητων επιθυμούν να διατηρούν μυστική την ταυτότητα τους με οποιοδήποτε κόστος. Κατά μεγάλο ποσοστό οι ιδιοκτήτες τέτοιων ακίνητων είναι πολιτικοί ή καλλιτέχνες, με αποτέλεσμα να μην θέλουν να αποκαλυφθεί η ταυτότητα τους για να τους έβλαπτε την προσωπική τους εικόνα.

Από την άλλη πλευρά ένα μεγάλο ποσοστό των ελληνικών εταιριών έχουν δημιουργήσει υπεράκτιες εταιρίες για να ασχοληθούν με την υπερτιμολόγηση και τις τριγωνικές συναλλαγές. Ο σκοπός τους είναι την μείωση των κερδών ή την αύξηση του κόστους της φυσικής εταιρίας. Οι υπερτιμολόγηση είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που παραιτείται στην Ελλάδα από τις offshore εταιρίες.

3.7 Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει για τις υπεράκτιες εταιρίες.

Τα κράτη υποδοχής των υπεράκτιων εταιριών , τις αντιμετωπίζουν με αποκρουστικό τρόπο, ανάλογα με την δραστηριότητα τους και του πραγματικού τόπου επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα κράτη υποδοχής μπορούν να θεωρήσουν την εξωχώρια εταιρία σύμφωνα με το δίκαιο εκάστης χώρας ως μόνιμη εγκατάσταση σε αυτή και να ταυτίζονται ποικιλότροπος με τις εγχώριες εταιρίες τις χώρας υποδοχής , ανεξάρτητα από το κράτος εγγραφής. Η Ελλάδα ως κράτος υποδοχής, αντιμετωπίζει τις υπεράκτιες εταιρίες με αποτρεπτικό τρόπο και έχει θέσπιση ισχυρούς φορολογικά αντικίνητρα. Η ελληνική νομοθεσία ποτέ δεν δημιούργησε μια ευέλικτη μορφή επιχείρησης ή μια διευκόλυνση στις ελεύθερες συναλλαγές και ουδέποτε ευνόησε τις συναλλαγές με αυτές. Από την άλλη πλευρά, άλλες χώρες, όπως η Μεγάλη Βρετανία, συναλλάσσονται με τις υπεράκτιες εταιρίες που ανήκουν σε χώρες όπως Κανάρια Νησιά, Γιβραλτάρ, Κύπρος, κ.λπ. Στην Ελλάδα τόσο ο δημόσιος αλλά όσο και ο ιδιωτικός τομέας , αντιμετωπίζουν τις υπεράκτιες με ιδιαίτερο σκεπτικισμό.

Σύμφωνα με τον νόμο 3091/2002 άρθρα 15-18 θεσπίστηκε ετήσιος ειδικός φόρος τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας των ακινήτων που έχουν στην κατοχή τους αλλοδαπές εταιρίες χωρίς να έχουν καμία άλλη δραστηριότητα στην Ελλάδα. Επιπλέον , η δαπάνη για τις αμοιβές των λογιστών για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων ορίστηκε ότι δεν θα εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα με τα οποία προκύπτουν από τα ακίνητα αυτά, εφόσον , για τον προσδιορισμό των εισοδημάτων αυτών εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στα φυσικά πρόσωπα. Οι υπεράκτιες εταιρίες θα πρέπει εντός της προθεσμίας σύμφωνα με την νομοθεσία , να μεταβιβάσουν τα ακίνητα τους σε φυσικά πρόσωπα ή άλλες επιχειρήσεις που δεν ενέπιπταν όπως όριζε ο νομός, με προφανή έσοδα για το ελληνικό δημόσιο και σημαντικότερη διεύρυνση της φορολογητέας ύλης. Ασφαλώς και υπάρχουν εξαιρέσεις όπως για παράδειγμα - εταιρίες των οποίων οι μετοχές βρίσκονται σε διαπραγμάτευση σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά είτε εταιρίες που ασκούν στην Ελλάδα και άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα (εμπορική, μεταποιητική, παροχής υπηρεσιών), με απαραίτητη προϋπόθεση τα ακαθάριστα έσοδα τους από τη δραστηριότητα αυτή είναι μεγαλύτερα των ακαθάριστων εσόδων από ακίνητα κατά το οικείο οικονομικό

έτος. Επίσης, εξαίρεση αποτελούν οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις που έχουν εγκαταστήσει γραφεία στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του 89/1967. Αυτό ισχύει μόνο για τα ακίνητα που ιδιοχρησιμοποιούν στην Ελλάδα αποκλειστικά ως γραφεία ή αποθήκες, για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών κλπ.

Ακριβώς στον ίδιο νόμο προβλέφθηκε η μη έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων των αποσβέσεων επί των πάγιων περιουσιακών στοιχείων τους. Τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία αγοράζονται από εξωχώρια εταιρία. Υπολογίζονται τα λογιστικά οι αποσβέσεις επί των στοιχείων αυτών, αλλά και με την υποβολή της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος τους οι επιχειρήσεις που αγόρασαν τέτοια στοιχεία είναι υποχρεωμένος να αλλάζουν τα αποτελέσματα τους με το ποσό των πιο πάνω αποσβέσεων, προσθέτοντας επίσης αυτό ως λογιστική διαφορά. Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομίας αυτό έγινε διότι οι offshore εταιρίες κατά κανόνα διαμεσολαβούν σε τριγωνικές συναλλαγές, όπου από διαφορετική χώρα αποστέλλονται τα εμπορεύματα και από διαφορετική τιμολογούνται σύμφωνα με το ΠΟΛ 1041/5.3.2003 του άρθρου 31 Κ.Β.Σ.

Οι δασμοί και οι λοιποί φόροι - τέλη που καταβάλλει η επιχείρηση κατά την εισαγωγή εμπορευμάτων που έχουν αγοραστεί από την υπεράκτια εταιρία εκπίπτουν, σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 31 του ΚΦΕ από τα ακαθάριστα έσοδα, ακόμα και αν τα ποσά αυτά έχουν ενσωματωθεί στο κόστος των αγορασθέντων αγαθών, οι αγορές δεν αναγνωρίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 14 του ίδιου άρθρου. Επιπλέον, τα λοιπά έξοδα που πραγματοποιούνται για την εισαγωγή των εμπορευμάτων, όπως για παράδειγμα τα εκτελωνιστικά, μεταφορικά, έξοδα τραπεζών κλπ. αναγνωρίζονται μόνο με την προϋπόθεση ότι καλύπτονται από νόμιμα παραστατικά. Με τον ίδιο τρόπο υπολογίζονται και αποσβέσεις στα ακίνητα που μεταβιβάζονται από εξωχώριες εταιρίες, και προκύπτουν δαπάνες οι οποίες πραγματοποιούν οι ημεδαπές επιχειρήσεις για την αγορά cargo σιδήρου από εξωχώριες εταιρίες με τον όρο ότι η αγορά αυτή βασίζεται στο δημοσιευμένο εξειδικευμένο περιοδικό δείκτη τιμών πώλησης. Οι δαπάνες μεταφοράς του φυσικού αερίου και επιθεώρησης φόρτωσης αυτού αναγνωρίζονται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της ακόμα και σε περίπτωση που οι υπηρεσίες αυτές δίνονται από υπεράκτιες εταιρίες. Ακόμα, εκπίπτουν τα μισθώματα που καταβάλλει η ελληνική αεροπορική εταιρία σε υπεράκτια εταιρία για την ενοικίαση αεροσκαφών που είναι

εγκαταστημένες στην Ελλάδα και υλοποιούν δημόσιες αερομεταφορές στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στο εξωτερικό σύμφωνα με το άρθρο 8, Ν.2859/2000.Επιπλέον τα παραπάνω έχουν ισχύει εάν η εκμισθώτρια αλλοδαπή επιχείρηση δεν προσφέρει υπηρεσίες στην ημεδαπή εταιρία όπως για παράδειγμα η διάθεση προσωπικού, είτε υπαμένου ή μη, την συντήρηση των αεροπλάνων, κ.λπ. των οποίων η αμοιβή τους είναι ενσωματωμένη στα εν λόγω μισθώματα.

Συμπερασματικά, οι υπεράκτιες εταιρίες μπορούν να προβούν σε επενδύσεις στην Ελλάδα, αγοράζοντας ακίνητα, καταβάλλοντας φόρους. Επίσης, συμμετέχουν σε επιχειρήσεις, συναλλάσσονται κανονικά με τράπεζες. Στον ελληνικό νόμο σε αρκετά σημεία υπάρχουν οι αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις όπου αναφέρονται οι υπεράκτιες εταιρίες και η ελληνική διοίκηση αν και υπάρχουν αποσπασματικές ρυθμίσεις και ευκαιριακή αντιμετώπιση. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η επιβολή του ανωτέρω φόρου 3% με κύριο σκοπό την αύξηση των δημοσίων εσόδων ενώ είναι συνεπής ως προς την αναγνώριση των υπεράκτιων εταιριών στην Ελλάδα. Βασικό στοιχείο είναι ότι τους απονέμει Α.Φ.Μ. για δραστηριοποίηση στην Ελλάδα με τον διορισμό φορολογικού εκπροσώπου και επίσημα έγγραφα νομιμοποίησης και τους επιτρέπει την ίδρυση υποκαταστήματος με την προσκόμιση κάποιων εγγράφων και την δημοσίευση περίληψης της απόφασης με έγκριση του Νομάρχη στο Φ.Ε.Κ. Παρόλα αυτά, το ανώτατο δικαστήριο της χώρας είχε συμμετοχή σε μια εκτενέστατη θεωρητική συζήτηση, και έκρινε ότι «η ικανότητα του νομικού προσώπου ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του κατ' άρθρο 10 ΑΚ. που ως έδρα εννοούμε την πραγματική και όχι την καταστατική. Εάν συνεπώς δεν έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις ιδρύσεως που επιβάλλει το ελληνικό δίκαιο για το συγκεκριμένο εταιρικό τύπο, τότε αυτή η εταιρία θα είναι άκυρη». Το θεωρητικό υπόβαθρο αυτής της απόφασης αναλύει τις θεωρίες για την ίδρυση αλλά και της έδρας, δηλαδή περί το αν αρμόδιο εφαρμοστέο δίκαιο είναι αυτό της χώρας ίδρυσης ή αυτό της πραγματικής έδρας. Στην συζήτηση αυτή είχε ως αποτέλεσμα η ενίσχυση της θεωρίας της «επικάλυψης» και της σχετικής «συμβιβαστικής».

Κεφάλαιο 4

Τριγωνικές Συναλλαγές

4.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός των τριγωνικών συναλλαγών

Στις τριγωνικές συναλλαγές έχουμε τρία μέρη υποκείμενα στο ΦΠΑ. Μια τριγωνική συναλλαγή αποτελείται από μία μόνο παράδοση (φυσική μετακίνηση εμπορευμάτων) όμως με δύο τιμολογήσεις. Επίσης οι τριγωνικές ενδοκοινοτικές συναλλαγές για πρακτικούς και φοροτεχνικούς λόγους διακρίνονται σε δυο κατηγορίες σε αποκτήσεις και παραδόσεις. Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 11 του νομού 3842/2010, που αναφέρεται για την «περί μη αναγνώρισης της αξίας των πρώτων και βοηθητικών υλών που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και των άλλων εμπορεύσιμων αγαθών», δεν αναφέρονται στις τριγωνικές συναλλαγές που λαμβάνουν στην χώρας μας ημεδαπές επιχειρήσεις, αλλά μόνο σε αυτές που μεσολαβεί εταιρία με έδρα σε φορολογικούς παράδεισους. Με την ΠΟΛ. 1135/2010 αποσαφηνίζεται ότι η διάταξη του άρθρου 11 του νομού 3842/2010 ισχύει για τις τριγωνικές συναλλαγές με κράτη με προνομιακό φορολογικό συντελεστή οι οποίοι δεν είναι συνεργάσιμα με την Ελλάδα.

Με τις αλλαγές που γίνανε στους νομούς 3842/2010, 3943/2011, 4110/2013, 4172/2013 αλλά και σε μια σειρά εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί τα τελευταία 6 χρονιά σχετικά με τις ενδομυϊκές συναλλαγές και τις τριγωνικές συναλλαγές, το Υπουργείο Οικονομικών προσπαθεί να εξαλείψει την φοροδιαφυγή. Αντίστοιχα, γίνεται μεγάλη προσπάθεια, για να περιοριστούν τα παραθυράκια που επιτρέπουν η ίδια ευρωπαϊκή νομοθεσία για την φοροαποφυγή μέσω των τριγωνικών συναλλαγών. Οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες εκμεταλλεύονται τις επικράτειες που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς χρησιμοποιώντας τις τριγωνικές συναλλαγές τότε πληρώνουν χαμηλότερους

φόρους από όσα θα έπρεπε να πληρώσουν που εδρεύουν, πολύ μικρότερους από ότι στην πραγματικότητα θα όφειλαν να αποδώσουν, με τον τρόπο που αναλύεται παρακάτω.

Οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες εκμεταλλεύονται τους φορολογικούς παράδεισους για να παραμείνουν βιώσιμες και ανταγωνιστικές. Αυτές οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις τριγωνικές συναλλαγές για να πληρώνουν χαμηλότερους φόρους σύμφωνα με το φορολογικό καθεστώς που ισχύει στην επικράτεια που ανήκουν οι φορολογικοί παράδεισοι. Οι εταιρίες αυτές θα πληρώσουν πολύ μικρότερους φόρους από όσα θα έπρεπε να πληρώσουν στην φυσική έδρα τους.

4.2 Παράδειγμα τριγωνικών συναλλαγών

Παρακάτω θα αναλυθεί ένα απλό παράδειγμα για να αντιληφθούμε πως γίνεται η φοροελάφρυνση για τις επιχειρήσεις μέσω των τριγωνικών συναλλαγών.

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε μια εταιρία Α που είναι ο προμηθευτής εμπορευμάτων η οποία είναι μια υπεράκτια εταιρία με έδρα σε έναν φορολογικό παράδεισο στην Ευρώπη με νόμισμα το ευρώ. Επίσης και η εταιρία Γ η οποία είναι εταιρία συμφερόντων η οποία μεσολαβεί ως παραλήπτης των εμπορευμάτων ή υπηρεσιών, είναι και αυτή μια υπεράκτια εταιρία στην ίδια χώρα με την εταιρία Α. Έχουμε και την επιχειρήσει Β που είναι ο πραγματικός παραλήπτης αυτών των δυο επιχειρήσεων και έχει την φυσική της έδρα στην Ελλάδα η οποία έχει υψηλό φορολογικό συντελεστή. Η εταιρία (Α) ως προμηθευτής

πουλάει εμπόρευμα αξίας 10.000 ευρώ στην εταιρία (B), δηλαδή η μητρική εταιρία που είναι παραλήπτης του εμπορεύματος, μεταπωλεί αυτό το εμπόρευμα στον τελικό πελάτη με τιμή 11.000 ευρώ. Η εταιρία (B) είναι υποχρεωμένη να πληρώσει φόρο για κέρδος $11.000 - 10.000 = 1.000$. Με ένα φορολογικό συντελεστή που αναλογεί για τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα π.χ. 24%, ο φόρος που αναλογεί είναι 240 ευρώ. Ενώ η υπεράκτια εταιρία A υποχρεούται να πληρώσει φόρο που αναλογεί σύμφωνα με το φορολογικό καθεστώς του φορολογικού παράδεισου, ας υποθέσουμε ότι αυτός ο φορολογικός συντελεστής είναι 5%. Συνεπώς η εταιρία A οφείλει να πληρώσει φόρους 500 ευρώ ($10.000 * 5\%$) Αν όμως, μεσολαβήσει μία ενδιάμεση υπεράκτια εταιρία, στην περίπτωση μας η (Γ), η οποία θα αγοράσει το εμπόρευμα από την εταιρία (A) για 5.000 ευρώ και θα πουλήσει αυτό το εμπόρευμα στην εταιρία (B) προς 10.990 ευρώ, τότε η φορολογική υποχρέωση της εταιρίας (B) πωλώντας το εμπόρευμα πάλι 11.000 ευρώ θα αφορά κέρδος $11.000 - 10.990 = 10,00$. Ο φόρος της έτσι αντί για 240€ θα πέσει στα 2,4 ευρώ. Η υπεράκτια εταιρία A καλείται να πληρώσει φόρο που είναι ίσος με 250 ευρώ ($5.000 * 5\%$), ενώ η υπεράκτια εταιρία Γ θα πρέπει να πληρώσει φόρο για τα κέρδη της που είναι 299,5 ευρώ ($5.990 * 5\%$). Παρατηρούμε ότι η μητρική εταιρία στην πρώτη περίπτωση που έκανε συναλλαγές με μια υπεράκτια εταιρία πλήρωνε συνολικούς φόρους 740 ευρώ, τα περισσότερα τα παρατηρούμε στην υπεράκτια A, αλλά παρατηρούμε ότι η offshore A έχει και 10 φορές περισσότερο κέρδος από την μητρική και πληρώνει μόνο το διπλάσιο φόρο. Από την άλλη πλευρά στην δεύτερη περίπτωση που μεσολαβεί και μια ακόμα υπεράκτια εταιρία Γ και γίνονται συναλλαγές μεταξύ των τριών επιχειρήσεων με την τελική τιμή του προϊόντος να παραμένει στα 11.000 ευρώ, παρατηρούμε ότι συνολικά ο ιδιοκτήτης οφείλει να πληρώσει 551,9 ευρώ φόρους. Συνεπώς αυξάνει το κέρδος κατά 188,10 ευρώ. Αξιοαναφοράς είναι ότι η μητρική θα πραγματοποιεί ελάχιστα κέρδη με αυτές τις συναλλαγές, αλλά αυτή είναι η στρατηγική που θέλουν να ακολουθήσουν οι ιδιοκτήτες να μειώνουν κέρδη της μητρικής για να πληρώνουν χαμηλότερους φόρους σε περιοχές με υψηλό φορολογικό συντελεστή. Παράλληλα αυξάνουν τα κέρδη των υπεράκτιων εκμεταλλεύονται την χαμηλότερη φορολογία που ισχύει στους φορολογικούς παράδεισους.

Η διεξαγωγή τέτοιων συναλλαγών είναι απολύτως νόμιμες σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, επιτρέποντας δηλαδή π.χ. στην Κύπρο, στο Λουξεμβούργο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπου ο φορολογικός συντελεστής είναι χαμηλός, να συνεχίζουν

να συναλλάσσονται με υπεράκτιες εταιρίες που ανήκουν σε φορολογικούς παραδείσους. Συνεπώς, με τη μεσολάβηση μίας κυπριακής εταιρίας, που για την ευρωπαϊκή νομοθεσία θεωρείται συνεργάσιμο κράτος και ταυτόχρονα με τη μεσολάβηση μίας τέταρτης εταιρίας συμφερόντων (σ.σ. πάλι συμφερόντων όπως η εταιρία Γ παραδείγματός μας) σε μια χώρα με προνομιακό φορολογικό συντελεστή, θα έχει ως αποτέλεσμα ο τελικός φορολογικός συντελεστής για την προμήθεια εμπορευμάτων, πρώτων υλών και υπηρεσιών, να είναι ακόμα και μηδενικός.

Πρακτικά, οι μεσολαβούσες εταιρίες λειτουργούν με χαμηλό κόστος, που ουσιαστικά θεωρείται εάν μικρό πάγιο έξοδο για τη διεκπεραίωση λογιστικών εργασιών όπως για παράδειγμα τιμολόγια, πληρωμές, αλληλογραφία κλπ. Τις μεσολαβούσες εταιρίες συχνά τις αναλαμβάνουν εξειδικευμένα δικηγορικά γραφεία, έναντι μίας μικρής αμοιβής, σχετικά με τον όγκο του τζίρου που μεταφέρουν και τη φορολογητέα ύλη που στο τέλος δεν φορολογείται. Από την άλλη τα εμπορεύματα, οι πρώτες ύλες ή οι υπηρεσίες, μεταφέρονται απευθείας από τους προμηθευτές στους τελικούς παραλήπτες, χωρίς να υπάρξει επιπλέον επιβάρυνση στο κόστος μεταφοράς, όπως στο παράδειγμά μας από την επιχείρηση Α στην επιχείρηση Β.

4.3 Τριγωνικές συναλλαγές στα πλαίσια του ενδοκοινοτικού εμπορίου.

Το παρακάτω παράδειγμα θα μας αναλύσει καλύτερα τις τριγωνικές συναλλαγές, στα πλαίσια του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Έχουμε 3 εταιρίες την Α,Β,Γ οι οποίες ανήκουν στο Κράτος Μέλος 1,2,3 αντίστοιχα. Η Εταιρία Β, πρέπει να πουλήσει αγαθά στην Εταιρία Γ. Για να ανταποκριθεί η Εταιρία Β στην εντολή, παραγγέλλει αυτά αγαθά από την εταιρία Α, και της δίνει την εντολή να αποστείλει τα αγαθά απευθείας στην Εταιρία Γ.

- 1) Για την εταιρία Α, στο Κράτος Μέλος 1 που είναι ο αρχικός προμηθευτής, θα πρέπει:
 - i. Να επιβάλει το μηδενικό συντελεστή του ΦΠΑ υπό τις προϋποθέσεις που

αναφέρονται παρακάτω.

- ii. Να εκδώσει τιμολόγιο προς την εταιρία Β, που ανήκει στο Κράτος Μέλους 2 ξεχωρίζοντας τους αριθμούς εγγραφής ΦΠΑ, τόσο το δικό της όσο και της εταιρίας Β.
 - iii. Να καταχωρίσει την παράδοση στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα, με όλα τα στοιχεία της οικονομικής οντότητας Β και η αξία να καταχωρηθεί μόνο στη στήλη που αφορά την «Αξία Ενδοκοινοτικών Παραδόσεων». Επίσης χωρίς να καταχωρίσει οτιδήποτε στη στήλη που αφορά την «Αξία Τριγωνικών Συναλλαγών».
- 2) Για την εταιρία Β, που ανήκει στο Κράτος Μέλος 2 που είναι ο ενδιάμεσος προμηθευτής, θα πρέπει :
- i. Να εγγραφεί στο Μητρώο ΦΠΑ του Κράτους Μέλους στο οποίο μεταφέρονται τα αγαθά δηλαδή στο Κράτος Μέλος 3 και να αποδώσει το ΦΠΑ για τη συναλλαγή που γίνεται σε εκείνο το Κράτος Μέλος ή
 - ii. Να εφαρμόσει την απλοποιημένη διαδικασία φορολόγησης η οποία οι όροι χρήσης της αναλύεται παρακάτω.
- 3) Για την εταιρία Γ, που ανήκει στο Κράτος Μέλος 3 και είναι ο πελάτης, δεν θα χρειαστεί να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια εκτός από την περίπτωση που ο ενδιάμεσος προμηθευτής θα επιλέξει να εφαρμόσει την απλοποιημένη διαδικασία φορολόγησης. Στην περίπτωση αυτή, η εταιρία Γ θα πρέπει να μεταχειριστεί την λήψη των αγαθών, ως ενδοκοινοτική απόκτηση για σκοπούς ΦΠΑ.

Η απλοποιημένη διαδικασία φορολόγησης επιτρέπει στον ενδιάμεσο προμηθευτή των αγαθών, να μην εγγραφεί στο Μητρώο ΦΠΑ του Κράτους Μέλους, στο οποίο παραδίδονται τα αγαθά δηλαδή στο Κράτος 3. Όμως για να εφαρμόσει η εταιρία Β την απλοποιημένη διαδικασία φορολόγησης θα πρέπει να πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ✓ Ο ενδιάμεσος προμηθευτής, να είναι ήδη εγγεγραμμένος σε Μητρώο ΦΠΑ ενός Κράτους Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης .

- ✓ Να μην είναι εγγεγραμμένος ούτε είναι υπόχρεος για εγγραφή στο Μητρώο ΦΠΑ του Κράτους Μέλους, στο οποίο τα αγαθά παραδίδονται δηλαδή στο Κράτος 3.
- ✓ Ο πελάτης να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο ΦΠΑ του Κράτους Μέλους, στο οποίο παραδίδονται τα αγαθά.

Εφόσον πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις και ο ενδιάμεσος προμηθευτής αποφασίσει να εφαρμόσει την απλοποιημένη διαδικασία φορολόγησης, τότε θα πρέπει να προβεί στις παρακάτω ενέργειες:

- i. Να παραδώσει τον αριθμό εγγραφής της στο Μητρώο ΦΠΑ στον αρχικό προμηθευτή δηλαδή στην εταιρία Α, για να μπορέσει της επιτρέψει να επιβάλει το μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ στην παράδοση των αγαθών.
- ii. Να εκδώσει φορολογικό τιμολόγιο στην Εταιρία Γ το οποίο να περιέχει, πέρα από τις λεπτομέρειες που αφορούν τις ενδοκοινοτικές παραδόσεις αλλά και την φράση «ΦΠΑ: ΕΚ ΑΡΘΡΟ 28 ΑΠΛΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ».
- iii. Να καταχωρίσει στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα τα στοιχεία της οικονομικής οντότητας Γ και την αξία της παράδοσης στη στήλη που αφορά την «Αξία Τριγωνικών Συναλλαγών».

4.4 Οι επιπτώσεις των τριγωνικών συναλλαγών που προκαλούν στην οικονομία

Ένα πολύ συχνό φαινόμενο το οποίο παρατηρείται στην πολιτική τιμολόγησης των πολυεθνικών είναι αυτό της διαφορετικής τιμολόγησης προϊόντων ή υπηρεσιών κατά τη διεξαγωγή του ενδοεπιχειρησιακού εμπορικού (transfer pricing). Το φαινόμενο αυτό προκύπτει όταν κατά τη διεξαγωγή ενδοεπιχειρησιακού εμπορίου μεταξύ δυο υπεράκτιων μιας πολυεθνικής επιχείρησης, οι τιμές των ανταλλασσόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών διαφέρουν από αυτές οι οποίες θα υπήρχαν, διεξαγόταν μεταξύ αγνώστων εμπορικών εταιριών. Αυτό το φαινόμενο είναι πιο έντονο, όταν πρόκειται για τιμολόγηση ασωμάτων ακινητοποιήσεων, υπηρεσιών ή για την τιμολόγηση της ερευνας και τεχνολογίας. Σε αυτή

την περίπτωση παρατηρείται ότι δεν υπάρχει μια οργανωμένη αγορά για το εν λόγω αγαθό με αποτέλεσμα οι φορολογικές αρχές να μην μπορούν να συλλάβουν το σύνολο της φορολογητέας ύλης λόγω αδυναμίας σωστής τιμολόγησης. Ο πρώτος σχετίζεται με την αποφυγή των φορών και των δασμών , ενώ ο δεύτερος σχετίζεται με θέματα στρατηγικής.

Όσον αφορά για τον πρώτο λόγο , η μεταφορά των τιμών πραγματοποιείται μεταξύ δυο υπεράκτιων εταιριών ή μεταξύ υπεράκτιων εταιριών και την μητρική οι οποίες έχουν διαφορετικούς φορολογικούς συντελεστές και κατά συνέπεια διαφορετική φορολογική μεταχείριση. Σ' αυτή την περίπτωση η εταιρία επιδιώκει να αποδώσει τους μικρότερους φόρους μεταφέροντας φορολογητέο εισόδημα από τη χώρα η οποία έχει υψηλούς συντελεστές στη χώρα με τους χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές. Στο ίδιο πλαίσιο η υπερτιμολόγηση χρησιμοποιείται για την αποφυγή καταβολής δασμών. Η υπεράκτια εταιρία , η οποία εισάγει προϊόντα πρέπει να πληρώσει έναν ad valorem δασμό. Στην περίπτωση αυτή η μητρική εταιρία αποφεύγει την καταβολή δασμών με την υπερτιμολόγηση των προϊόντων. Σε ορισμένες περιπτώσεις η πολυεθνική πρέπει να λάβει υπόψη της το αποτέλεσμα τόσο των φορών όσο και των δασμών.

Για το τομέα της στρατηγική παρατηρείται όταν η μητρική επιθυμεί να στηρίξει της υπεράκτιες εταιρίες στην ξένη αγορά. Για παράδειγμα ας υποθέσουμε ότι η μια offshore αντιμετωπίζει έναν ανταγωνισμό στην χώρα που δραστηριοποιείται και η ποσότητα του προϊόντος είναι στρατηγικής σημασίας μεταβλητή , τότε η μητρική εταιρία μπορεί να διαθέσει στην εξωχώρια εταιρία προϊόντα με κόστος μικρότερο από το οριακό κόστος. Η στρατηγική αυτή μετατρέπει την υπεράκτια σε έναν επιθετικό παίκτη , επειδή κατά αυτό τον τρόπο δύναται να διαθέτει μεγάλες ποσότητες στην αλλοδαπή αγορά σε μικτή τιμή αναγκάζοντας τους ανταγωνιστές της να μειώσουν τις πωλήσεις τους.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια αύξηση στα εισαγόμενα αγαθά στην Ελλάδα από χώρες με προνομιακό φορολογικό καθεστώς. Όμως η αξία των εισαγόμενων αγαθών αυτών είναι η ελάχιστη σε σχέση με τη τιμή πώλησης τους, διότι η τιμολόγηση τους συνήθως περνάει από κάποιον φορολογικό παράδεισο ή από κάποια εταιρία της Ε.Ε. με χαμηλό φορολογικό συντελεστή (Βουλγαρία , Κύπρο , Ιρλανδία, Ελβετία κλπ.), με αποτέλεσμα η επιχείρηση να εμφανίσει μειωμένα κέρδη και χαμηλή φορολογική δαπάνη. Για παράδειγμα έχουμε εταιρία στην Ελλάδα και ιδρύει μια υπεράκτια εταιρία σε

έναν φορολογικό παράδεισο όπως η Κύπρος, η υπεράκτια εταιρία αγοράζει ένα εμπόρευμα από χώρα της Ε.Ε ή τρίτη χώρα πχ 10 ευρώ, ύστερα η ελληνική εταιρία το εισάγει από την υπεράκτια στα 90 ευρώ, αρά το τιμολογούμε στην Ελλάδα 90 ευρώ, άρα όταν το πουλάμε εδώ 100 ευρώ φορολογείται για 10 ευρώ και όχι για 90 που θα έπρεπε κανονικά να φορολογηθεί. Από αυτό το απλό παράδειγμα προκύπτει το συμπέρασμα ότι ο μεγαλύτερος “χαμένος” σε αυτή την υπόθεση είναι το ελληνικό κράτος. Στις 27 Μάρτιου του 2013 ο γενικός γραμματέας Διαφάνειας κ. Γιώργος Σούρλας ανέφερε στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στην βουλή ότι απώλεια εσοδών του ελληνικού δημοσίου από τις δραστηριότητες των υπεράκτιων εταιριών ανέρχεται στο 40% και παραπάνω του δημοσίου χρέους της χώρας. Από τις στιγμή που υπάρχει πλήρως ανωνυμία των επιχειρηματιών, αυτοί τιμολογούν το προϊόν ανάλογα με το συμφέροντα της μητρικής εταιρίες. Με αποτέλεσμα να παρατηρείται μείωση του ΑΕΠ της χώρας λόγω της αύξησης των τιμών από τα εισαγόμενα αγαθά. Ένα παράδειγμα που θα κατανοήσουμε το πρόβλημα της υπερτιμολόγησης είναι ότι, μια εταιρία η οποία για προμήθεια μηχανήματων αξίας 3 εκατομμύριων ευρώ, εξέδωσε μέσω της υπεράκτιας εταιρία ς που διέθετε τιμολόγιο αξίας 6 εκατομμύριων ευρώ και έλαβε επιδότηση 3 εκατομμύριων ευρώ. Με λίγα λογία αντιλαμβανόμαστε ότι η υπερτιμολόγηση των προϊόντων συντελούν αδιαμφισβήτητα και στο προβλήματα της ακρίβειας που μαστίζει την χωρά την περίοδο της κρίσης.

4.5 Οι επιπτώσεις τις υπερτιμολόγησης στις συναλλαγματικές ισοτιμίες

Οι τριγωνικές συναλλαγές επηρεάζουν τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Με αποτέλεσμα να υπάρχει μεταβολές στα κέρδη και στην πολιτική τιμολόγησης των προϊόντων ή υπηρεσιών της πολυεθνικής που διαθέτει στην αλλοδαπή αγορά. Ανεξαρτήτως από το μέγεθος των μεταβολών της συναλλαγματικής ισοτιμίας, οι μεταβολές μπορεί να προκαλέσουν την είσοδο ή την έξοδο μιας επιχείρησης σε μια αγορά. Ο τρόπος με τον οποίο επιδρούν οι μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών έχει αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης έρευνας στην βιβλιογραφία των διεθνών οικονομιών.

Έχει παρατηρηθεί ότι η μεταβλητότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας, για παράδειγμα δολαρίου-μάρκου, είναι η μεγαλύτερη έως και 100 φορές από τις τιμές των εισαγόμενων γερμανικών προϊόντων στην αμερικάνικη αγορά ή από τις τιμές των εισαγόμενων αμερικάνικων προϊόντων στη γερμανική αγορά. Υφίσταται δηλαδή υστέρηση στην ανταπόκριση των τιμών στις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Αυτό το φαινόμενο επηρεάζει και τις αποφάσεις εισαγωγής ή αποχώρησης από την μια αλλοδαπή αγορά. Οι μεταβολές των ονομαστικών συναλλαγών ισοτιμιών. Αυτό το φαινόμενο επηρεάζει και τις αποφάσεις εισαγωγής ή αποχώρησης από μια αλλοδαπή αγορά. Οι μεταβολές των ονομαστικών συναλλαγματικών ισοτιμιών οδηγούν μια επιχείρηση να εισαχθεί ή να εξέλθει από μια αγορά αλλά οι αποφάσεις αυτές δεν αντιστρέφονται, όταν η συναλλαγματική ισοτιμία επανέλθει στα αρχικά επίπεδα. Η παρατηρούμενη ανακολουθία στη συμπεριφορά της επιχείρησης οφείλεται στην παρουσία του αρχικού μη ανακτήσιμου κόστους για την εισαγωγή της υπεράκτιας στην συγκεκριμένη αγορά. Για παράδειγμα, η ανατίμηση του ιαπωνικού γιέν σε σχέση με το αμερικάνικο δολάριο στις αρχές της δεκαετίας του 1980 οδήγησε πολλές αμερικάνικες επιχειρήσεις στην είσοδο τους στην ιαπωνική αγορά. Η είσοδος αυτή συνοδεύτηκε από ένα αρχικό σημαντικό κόστος για τη δημιουργία δικτύων πωλήσεων, αδειών λειτουργίας, σύστασης εταιριών κ.λπ.. στην ιαπωνική αγορά αυτό το αρχικό κόστος αποτελεί σημαντικό μέρος της συνολικής αρχικής δαπάνης. Ο Krugman υπολόγισε ότι το αρχικό κόστος εισαγωγής μιας αμερικάνικης πολυεθνικής στην ιαπωνική αγορά κατά τη δεκαετία του 1980 και του 1990 ανήρχετο στα 800 εκατομμύρια δολάρια. Στο τέλος της ίδιας δεκαετίας η επανάκαμψη του αμερικάνικου δολαρίου και η επαναφορά της ισοτιμίας στα επίπεδα του 1980 δεν οδήγησε αυτές τις επιχειρήσεις στην έξοδό τους από την ιαπωνική αγορά. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο μη ανακτήσιμο κόστος το οποίο επιφέρει μια αδράνεια της πολυεθνικής επιχείρησης στις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η αδράνεια αυτή μπορεί να συνεχιστεί υιοθετώντας της πολιτική της αναμονής και παρατήρησης των εξελίξεων μέχρι κάποιο οριακό σημείο όπου η αντίδραση της επιχείρησης λαμβάνει υπόψη της και τις προηγούμενες μεταβολές. Γι' αυτό το λόγο λέμε ότι η συμπεριφορά λειτουργεί με στοιχειακή υστέρησης. Η τιμολογιακή πολιτική των υπεράκτιων επιχειρήσεων δεν επηρεάζεται άμεσα από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών εμφανίζοντας χαρακτηριστικά αδράνειας. Η συμπεριφορά της αδράνειας λαμβάνει χώρα μεταξύ κριτικών τιμών των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Στην περίπτωση όπου η συναλλαγματική ισοτιμία ξεπερνά

αυτό το όριο, τότε η τιμολογιακή πολιτική αλλά και πολιτική εισόδου ή εξόδου από συγκεκριμένη αγορά δρα λαμβάνοντας υπόψη και όλες τις προηγούμενες μεταβολές.

Κεφάλαιο 5

Ξέπλυμα χρήματος και φοροδιαφυγή

5.1 Η νομιμοποίηση του μαύρο χρήματος μέσω Offshore

Η έννοια της υπεράκτιας εταιρίας βρίσκεται τις τελευταίες δεκαετίες στο προσκήνιο του δημοσίου διαλόγου για ποικίλους λόγους. Ένας λόγος είναι, ότι υπηρετούν και ενισχύουν την κερδοφορία του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού και χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Ένας άλλος λόγος, είναι το γεγονός της εμπλοκής τους στα μεγαλύτερα

οικονομικοπολιτικά σκάνδαλα της νεότερης ιστορίας, με την εμπλοκή μίας ή και περισσότερων υπεράκτιων εταιριών κατά την μεταφορά, απόκρυψη και «λεύκανση» παράνομων κεφαλαίων. Όσον αφορά για το δεύτερο λόγο πάρα πολλές πολυεθνικές ανά καιρούς έχουν απασχολήσει τις αρχές για αποκαλύψεις περί νομιμοποιήσεις παράνομων εσοδών. Αρχικά όμως, ως ορισμός της νομιμοποιήσεις των εσοδών αναφέρεται ως εξής . «Ως νομιμοποίηση εσοδών από εγκληματικές δραστηριότητες περιγράφεται η διαδικασία μέσω της οποίας αποκρύπτεται η ύπαρξη , η παράνομη πηγή ή η παράνομη χρήση εσοδών , τα οποία στη συνέχεια μεταμφιέζονται με τέτοιο τρόπο ώστε η προέλευση τους να εμφανίζεται νόμιμη» . Η νομιμοποίηση εσοδών από εγκληματικές δραστηριότητες αποτελεί φαινόμενο αναπόσπαστο με τις εξελίξεις και τις μεταλλάξεις των συγχρόνων κοινωνιών και έκφραση της προσπάθειας του συγχρόνου εγκλήματος να νομιμοποιήσει τα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες. Ο συνδυασμός των υπέρογκων χρηματικών ποσών και ο διαρκής χαρακτήρας αυτής της διαδικασίας έχει ως αποτέλεσμα την συνέχιση της απειλής για τα θεμέλια ενός συγχρόνου και υγιές οικονομικού συστήματος. Δυστυχώς , οι υπεράκτιες εταιρίες δίνουν την δυνατότητα σε εγκληματικές οργανώσεις να διακινούν σε ετήσια βάση τεράστια χρηματικά ποσά προερχόμενα από δραστηριότητες όπως :

- Παράνομο εμπόριο όπως των ναρκωτικών ουσιών , οπλών , λευκής σάρκας , παράνομη διακίνηση και πρακτόρευση αλλοδαπών εργατών , εμπόριο πλαστογραφημένων αντικειμένων , εμπόριο πορνογραφικού υλικού κλπ.
- Σοβαρά εγκλήματα κατά της περιουσίας παραδείγματος χάριν απάτες που αφορούν πιστώσεις , συνάλλαγμα και επιταγές , απάτες που αφορούν τη χρήση πιστωτικών καρτών , απάτες με πλαστά ομόλογα , απάτες σχετικά με τη παροχή επιδοτήσεων , απιστία , κλοπή και ληστεία , χρήματα προστασίας , τοκογλυφία κ.ο.κ.
- Παρατυπία και διαφθορά κατά τη διαδικασία ανάληψης δημοσίων έργων ή προμήθειων κυρίως από πλευρά πολιτικών.
- Ευρείας κλίμακας εγκλημάτων κατά της περιουσίας
- Παράνομη μεταφορά τεχνολογίας
- Ηλεκτρονική εγκληματικότητα
- Παθητική δωροληψία

5.2 Μέθοδοι νομιμοποιήσεις των παράνομων εσόδων

Με βάση τις εκτιμήσεις των τελωνειακών υπηρεσιών των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής μπορεί να δοθεί μια συνοπτική απεικόνιση των βασικότερων τεχνικών που χρησιμοποιούν διεθνώς οι επιχειρήσεις για την νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Τα τρία στάδια αυτής της διαδικασίας ονομάζονται Τοποθέτηση (Placement) , Συσσώρευση (Layering) , Ολοκλήρωση (Integration).

Για την τοποθέτηση έχουμε τις εξής μεθόδους:

- Διασυνοριακή λαθραία φυσική μεταφορά χρήματων μέσω καραβιών , αεροπλάνων , απεσταλμένων συσκευασμένα ως εμπορεύματα .
- Απόκτηση υλικών αντικειμένων όπως αυτοκίνητα , πλοία, αεροπλάνα, ακίνητα, πολύτιμα μέταλλα ή απόκτηση χρηματοοικονομικών εργαλείων παραδείγματος χάριν μετοχές , ταξιδιωτικές επιταγές, τραπεζικές επιταγές.
- Μέθοδος του μυρμηγκιού
- Συνέργεια από το εσωτερικού κάποιου χρηματοπιστωτικού οργανισμού για παράδειγμα υπάλληλου ή στελέχους οι οποίοι κάνουν αποδέκτες καταθέσεις μεγάλων χρηματικών ποσών χωρίς να τηρούν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο.
- Εσφαλμένη παρουσίαση της πραγματικής προέλευσης , των δικαιούχων και χρησιμοποίηση για τον σκοπό αυτό εταιριών – βιτρίνα , διατραπεζικές συναλλαγές και εξαιρέσεις από την υποχρέωση αναφοράς και εξακρίβωσης ταυτότητας

Για την συσσώρευση έχουμε τις εξής μεθόδους.

- Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων
- Μετατροπή σε άλλες μορφές χρηματοοικονομικών εργαλείων

- Πώληση ή εξαγωγή περιουσιακών στοιχείων
- Παραποίηση εξαγωγικών / εισαγωγικών εγγράφων

Για την διαδικασία της ολοκλήρωσης έχουμε τα εξής :

- Εταιρίες σφραγίδα και εταιρίες βιτρίνα
- Συνεργεία αλλοδαπής τράπεζας
- Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων

5.3 Άμεση Διοχέτευση των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

1 Λαθραία φυσική μεταφορά του χρήματος

Είναι μια παλιά μέθοδος τις μεταφοράς των εγκληματικών εσόδων κατά την οποία οι επιχείρηση έχει έναν “ταχυδρόμο” ο οποίος με την σειρά του γεμίζει σε βαλίτσες τα παράνομα χαρτονομίσματα ή τα κρύβει σε φορτία μαζί με εμπορεύματα είτε τα μεταφέρει ο ίδιος με ιδιωτικό τζετ τις εταιρίας. Με αυτό τον τρόπο η επιχείρηση επιτυγχάνει φυσική μεταφορά των χρήματων στην υπεράκτια εταιρία που βρίσκεται σε έναν φορολογικό παράδεισο. Οι επιχείρηση αυτή εκμεταλλεύεται πλήρως το νομικό πλαίσιο των φορολογικών παράδεισων που αναφέρει το τραπεζικό απόρρητο και τους μη περιορισμούς στις συναλλαγές.

2 Μέθοδος μυρμηγκιού

Οι μέθοδος του μυρμηγκιού και διεθνώς γνωστή ως και smurfing είναι μια πολύ διαδεδομένη πρακτική με τη οποία οι επιχειρήσεις διοχετεύουν το “βρώμικο χρήμα” στο νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αναλυτικότερα αυτή η μέθοδος διασπά τα χρήματα σε πολλές μικρές χρηματικές συναλλαγές κάτω από το οροί αναφοράς ή αναγνώρισης. Η μέθοδος αυτή διακρίνεται ότι οι απεσταλμένοι που καλούνται να μεταφέρουν τα κεφάλαια από τις επιχειρήσεις στις υπεράκτιες εταιρίες δεν κινούν καμία προσοχή του τραπεζικού περιβάλλον. Οι απεσταλμένοι συνήθως είναι πάρα πολύ και μεταφέρουν μικρά ποσά είτε ταχυδρομικός είτε με τραπεζικές επιταγές είτε μέσω των μεσάζοντα.

3 Συστηματική μεθόδευση συναλλαγών

Η συστηματική μεθόδων των συναλλαγών συνδυάζει την μεθόδων του μυρμηγκιού και άλλες μεθόδους νομιμοποίησης των παράνομων εσόδων. Η μέθοδος αυτή όπως και του μυρμηγκιού είναι ότι γίνονται οργανωμένες και επαναλαμβανόμενες συναλλαγές κάτω των 10.000\$. Αλλά το χαρακτηριστικό τις συστηματικής μεθόδου συναλλαγών είναι ότι υπάρχει απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της οποιαδήποτε μορφή ενεργητικής ή παθητικής συνεργασίας από την πλευρά του τραπεζικού ιδρύματος.

4 Η διαφθορά των τραπεζικών υπάλληλων

Ένας σύνθητες τρόπος για την νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων είναι η δωροδοκία των τραπεζικών υπάλληλων ή στελεχών. Συνήθως οι επιχειρήσεις εκμεταλλεύονται μια δύσκολη οικονομική κατάσταση το χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Οι επιχειρήσεις με αυτή την μέθοδο έχουν την δυνατότητα να μεταφέρουν υπέρογκα χρηματικά ποσά στις υπεράκτιες εταιρίες χωρίς κανένα τραπεζικό έλεγχο. Εν κατακλείδι, η πιο αποτελεσματική μέθοδος για την νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων είναι η απόκτηση ελέγχου ενός τραπεζικού ιδρύματος.

5.4 Έμμεση διοχέτευση των εσόδων

1 χρηματοπιστωτικός τομέας

Η νομιμοποίηση των εσόδων μέσω του χρηματοπιστωτικού τομέα παρουσιάζει τις μεγαλύτερες δυσκολίες κατά την ερευνά της. Ένα παράδειγμα του παρελθόντος όπως μια κουβανική εγκληματική οργάνωση που ονομαζόταν “The Corporation” όπου αγόραζε παράνομα τα κερδισμένα λαχεία στο Πουέρτο Ρίκο. Έχοντας στην διάθεση τους τον έλεγχο των πρακτορείων διάθεσης ,πλήρωναν τους πραγματικούς νικητές των λαχείων με το “βρώμικο χρήμα” και υστέρα εισέπρατταν το κερδισμένο λαχνό μέσω της υπεράκτιας εταιρίας και με την παρακράτηση που είχαν νομιμοποιούσαν τα χρήματα και μπορούσαν να τα μεταφέρουν σε οποιαδήποτε χωρά επιθυμούσαν χωρίς καμία εξτρά παρακράτηση. Επίσης τα γραφεία αντιπροσώπευσης τράπεζων που έχουν ιδρυθεί σε ανατολικές χώρες , οι οποίες ασχολούνται με την εξυπηρέτηση των οικονομικών μεταναστών , χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά χρήματος. Σε νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα έχει παρατηρηθεί πολλές φορές ότι οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τοπικής τράπεζες για να μετατρέψουν τα παράνομα έσοδα τους σε ταξιδιωτικές επιταγές , κρατικά ομόλογα , εγγυητικές επιστολές κ.ο.κ. τις οποίες έπειτα μετατρέπουν σε χρήματα μέσω των υπεράκτιων εταιριών που ανήκουν σε καθεστώς προνομιακού φορολογικού συστήματος. Στην συνέχεια τα κεφάλαια αυτά μετατρέπονται σε λογιστικό χρήμα και μεταφέρονται στην ελάχιστη δυνατή περίοδο σε λογαριασμούς διάφορων τραπεζικών ιδρυμάτων το εσωτερικού ή εξωτερικού ή και σε λογαριασμούς τράπεζων – βιτρίνα μέσω των ηλεκτρονικών διατραπεζικών συστημάτων μεταφοράς κεφαλαίων, εκμεταλλεόμενοι τα διαφορετικά νομοθετικά καθεστώτα και τις ελλείψεις στα ζητήματα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής. Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στις νήσους Κείμαν ήταν εγκατεστημένες το 1992 συνολικά 546 τράπεζες από όλο το κόσμο , οι τραπεζικές υποχρεώσεις ανερχόταν περίπου στα 250 δις δολάρια. Από αυτές μόνο οι 69 είχαν φυσική παρουσία με εγκαταστάσεις στα νησιά , ενώ 6 παρείχαν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στους ντόπιους αλλά και στους τουρίστες . Οι υπόλοιπες εμφανίζονται σαν μια ταμπέλα σε κάποιο γραφείο , σαν πληροφοριακό δελτίο στο χώρο κάποια άλλης τράπεζας ή σαν κωδικός σε κάποιο σύστημα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

2 Υπεράκτιες εταιρίες – σφραγίδα

Οι υπεράκτιες φορολογικοί παράδεισοι μπορούν να διαχωριστούν σε δυο κατηγορίες τους τραπεζικούς παράδεισους και του εταιρικούς παράδεισους. Οι εταιρικοί παράδεισοι είναι χρηματοπιστωτικά κέντρα στα οποία δημιουργείται ευκολά μια υπεράκτια εταιρία – σφραγίδα. Το χαρακτηριστικό που έχουν τέτοιοι οργανισμοί είναι ότι η σύσταση τους είναι μόνο και μόνο για τα χαρτιά και συνήθως τα διαχειρίζεται ένας τοπικός δικηγόρος.

Οι επιχειρήσεις εκμεταλλεύονται τέτοιες εταιρικές μορφές για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι το κύριο ενδιαφέρον αφορά την απόκρυψη στοιχείων και την μυστικότητα των συναλλαγών. Σύνηθες φαινόμενο είναι οι επιχειρήσεις να ιδρύουν ολοκλήρους ομίλους από υπεράκτιες εταιρίες χωρίς ποτέ σχεδόν να έχουν εμπορικές λειτουργίες και να λειτουργούν ως εταιρία βιτρίνα για την νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η ταυτότητα του φυσικού προσώπου που οικονομικά βρίσκεται πίσω από αυτές τις εγκληματικές δραστηριότητες παραμένει ανώνυμη με την χρήση της υπεράκτιας εταιρίας, πρόκειται για μια μέθοδο έμμεσης κατάθεσης.

Αρκετές είναι περιπτώσεις που παρατηρείται ότι τα παράνομα χρήματα μεταφέρονται λογιστικά μέσω των αλυσίδων των υπεράκτιων εταιριών απευθείας στον νόμιμο οικονομικό σύστημα , δυσκολεύοντας ακόμα πιο πολύ τον εντοπισμό τους. Ο λόγος που μεταφέρονται τα παράνομα εισοδήματα από τις υπεράκτιες εταιρίες είναι διότι οι επιχειρηματίες τις περισσότερες φορές δεν επιθυμούν την μακροχρόνια παραμονή των κεφαλαίων στους φορολογικούς παράδεισους.

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό των offshore που τις κάνει τόσο δημοφιλές για τις εγκληματικές οργανώσεις είναι η ανυπαρξία της υποχρέωσης αναφοράς σχετικά με τον όγκο των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Στην περίπτωση που τα χρήματα διοχετεύονται μέσω του νόμιμου τραπεζικού δικτύου από χωρά σε χωρά τότε είναι δύσκολα να νομιμοποιούν χωρίς να το αντιληφθούν άμεσα τα ελεγκτικά εποπτεία.

Οι εταιρίες – σφραγίδα και διεθνώς γνωστές ως shell companies πολλές φορές χαρακτηρίζονται και ως εταιρίες holding , είναι ουσιαστικά εκείνες οι επιχειρήσεις ,

ιδρύματά ή trust τα οποία δεν ασκούν οποιαδήποτε συναλλαγή ή επιχειρηματική δραστηριότητα στην χώρα που διατηρεί της έδρα της που συνήθως είναι σε φορολογικούς παράδεισους , οι οποίες χρησιμοποιούν συνήθως για τη συσσώρευση εσοδών από εγκληματικές δραστηριότητες, την κάλυψη της κίνησης παράνομων κεφαλαίων μέσω του επιχειρηματικού απορρήτου και της απόκρυψης των πραγματικών δικαιούχων πίσω από τον μεσάζοντα. Για την σύσταση τέτοιας εταιρίας συνήθως δεν απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο, απαλλάσσονται από φορολογία και επιβαρύνονται με μικρά ετήσια έξοδα συντήρησης και τέλη.

5.4 Το παράδειγμα της B.C.C.I.

Μια από τις βασικές προτεραιότητες παραμένει η ανάγκη απρόσκοπτης διασυνοριακής επικοινωνίας , ενόψει μάλιστα της βεβαίας εμφάνισης πολλών τριγμών και ρωγμών στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα , διαπίστωση που παρέπεμπε στην υπόθεση της Bank of Commerce and Credit International (B.C.C.I.) , η οποία πάρα τη δεδομένη πρόοδο στον κανονιστικό και διωκτικό τομέα αποτέλεσε ένα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα διείσδυσης στο κύριο κορμό του διεθνούς οικονομικού συστήματος, μέσω ενός δευτερεύοντος συστήματος.

Η τράπεζα B.C.C.I. ξεκίνησε το 1972 ως πακιστανικό πιστωτικό ίδρυμα , με ιδρυτή τον επιχειρηματία Aga Hasan Abebi. Σύμφωνα με την λονδρέζικη εταιρία εκτιμήσεων και αξιολογήσεως πιστωτικών ιδρυμάτων η B.C.C.I. έφθασε στα τέλη της δεκαετίας του '70 στα όρια της χρεοκοπίας, λόγω μιας αποτυχημένης πολιτικής ναυτιλιακών δανειοδοτήσεων. Από αυτή την κρίση η τράπεζα δεν ανέρρωσε ποτέ πραγματικά. Αντί όμως να καταρρεύσει , η τράπεζα εφάρμοσε μια επεκτατική στρατηγική κατά μήκος της Ασίας , της Λατινικής Αμερικής , της Αφρικής , της Ευρώπης και της Βορείας Αμερικής εμφανιζομένης ως «Η Τράπεζα του Τρίτου Κόσμου» , διαθέτοντας υποκαταστήματα σε συνολικά εβδομήντα έξι

χώρες. Σύντομα η εισροή ναρκοδολαριών έγινε η κυριότερη πηγή καταθέσεων της B.C.C.I. έχοντας πελάτες , όπως τον «βαρόνο» των ναρκωτικών Rodrigues Gacha και τον διαβόητο Παναμέζο στρατηγό Manuel Noriega.

Μέχρι το 1988 , η B.C.C.I. λειτούργησε ουσιαστικά ανενόχλητη , οπότε μια δικαστική απόφαση δικαστηρίου της Ταμπλά της Φλόριντα αποκάλυψε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσοδών στο τοπικό υποκατάστημα της τράπεζας. Στις 5 Ιουλίου 1991 υποκαταστήματα της B.C.C.I. σε οκτώ διαφορετικές χώρες , διωχθήκαν με κατηγορίες για απάτες, διαφθορά , μομιοποίηση εσοδών από εγκληματικές δραστηριότητες και για μυστική προσπάθεια ανάληψης του ελέγχου αμερικάνικων τράπεζων. Αμέσως μετρά , το μεγαλύτερο μέρος των ανά τον κόσμο υποκαταστημάτων της τράπεζας κατάρρευσε, παρασύροντας μαζί τους και ένα μεγάλο αριθμό κεντρικών τράπεζων υπανάπτυκτων ή υπό ανάπτυξης χωρών , από τη Τζαμάικα έως το Καμερούν.

Αρκετούς μήνες μετρά από το κλείσιμο του διεθνούς δίκτυο της τράπεζας, ο παγκόσμιος εκκαθαριστής της B.C.C.I. ήρθε σε συμβιβασμό με τις αμερικάνικες διωκτικές αρχές, ομολογώντας για λογαριασμό της ενοχής, σε κατηγορίες για απάτες που της είχαν απαγγελθεί. Τον Ιανουάριο του 1994 , οι ΗΠΑ ήρθαν σε συμβιβασμό με την πρώην πλειοψηφία των μέτοχων που αποτελείτο από υψηλούς αξιωματούχους της κυβέρνησης των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, οι οποίοι συμφωνήσαν να παραχωρήσουν τα δικαιώματα των μέτοχων τους αξίας 450 εκατομμυρίων δολαρίων στην θυγατρική της First American Bank και να παραδώσουν στις αρχές πρώην αξιωματούχους της B.C.C.I. καθώς και το σύνολο των στοιχείων και των εγγράφων των αρχείων της.

Όπως αποδείχθηκε κατά την ερευνά , η B.C.C.I. κατόρθωσε να διοχετεύσει τις δραστηριότητες νομιμοποίησης εγκλημάτων εσοδών , μέσω επιλεγμένων και λιγότερο εποπτευομένων εθνικών χρηματοπιστωτικών συστημάτων , στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποίησε και εκμεταλλεύτηκε αδιακρίτως ελαστικά συστήματα , από αυτό το Πακιστάν μέχρι και τη νομοθεσία περί τραπεζικού απορρήτου το Λουξεμβούργου.

Το κυριότερο μάθημα της υπόθεσης B.C.C.I. για τις εποπτικές αρχές , υπήρξε η παραδοχή της αναγκαιότητας μιας συνεχούς διασυνωριακής επικοινωνίας μεταξύ τους , αφού ενώ κατά τη διάρκεια των ερευνών οι εθνικές εποπτικές αρχές διέθεταν κομμάτια

του γρίφου , παρουσίασαν αδυναμία αποτελεσματικής αντίδρασης , για λογούς που είχαν σχέση με τη γραφειοκρατία και την διοικητική ιεράρχηση του θέματος ως δευτερεύουσας προτεραιότητας , αγνοώντας τις τεκμηριωμένες ανησυχίες των διεθνών εποπτικών αρχών. Τα κρίσιμα ζητήματα και προβλήματα τα οποία χρήζουν επανεξέτασης και επισημάνθηκαν μέσα από την εξέλιξη της πολύκροτης αυτής υπόθεσης, μπορούν να συνοψισθούν επιγραμματικά στα εξής :

- Διαδικασία παροχής και διατηρήσεως αδειών λειτουργίας αλλοδαπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- Κυκλοφορία πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών
- Κατανομή ευθυνών μεταξύ αρχών της χώρας φιλοξενίας και της χώρας προέλευσης
- Δυνατότητα αντίδρασης των αρχών σε περιπτώσεις χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων των οποίων η δομή εμποδίζει μια αποτελεσματική εποπτεία
- Εγκυρότητα της διάκρισης μεταξύ θυγατρικών και υποκαταστημάτων , όσον αφορά την διασυνοριακή εγκατάσταση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και οργανισμών

Προβλήματα που ανακύπτουν σχετικά με το κλείσιμο και τη ρευστοποίηση των χρηματοπιστωτικών συγκροτημάτων , τα οποία υπάγονται σε περισσότερες από μια εθνικές δικαιοδοσίες.

5.5 Panama Papers

Ένα από τα δημοφιλέστερα σκάνδαλα περί ξέπλυμα χρήματος μέσω υπεράκτιων εταιριών παγκόσμιος είναι το Panama Papers. Μια ανώνυμη πηγή είχε επικοινωνήσει με την γερμανική εφημερίδα Süddeutsche Zeitung (SZ) και τους απέστειλε κρυπτογραφημένα εσωτερικά έγγραφα από την Mossack Fonseca. Η Mossack Fonseca είναι ένα δικηγορικό γραφείο το οποίο παρέχει υπηρεσίες σε υποψήφιες εταιρίες η οποίες ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν μια offshore στον Παναμά. Αυτές οι εταιρίες συνήθως είναι shell companies και βοηθούν στους ιδιοκτήτες τους να καλύψουν τις επιχειρηματικές τους συναλλαγές, ανεξάρτητα από το ποσό νόμιμες είναι. Μετά την πρώτη επικοινωνία οι επόμενοι μήνες που ακολουθήσαν η Mossack Fonseca έστειλε ολοένα και περισσότερα έγγραφα για τις υπεράκτιες στην Süddeutsche Zeitung. Τελικά η SZ απέκτησε περίπου 2,6 terabytes δεδομένα, καθιστώντας τη μεγαλύτερη διαρροή πληροφοριών στην οποία είχαν συνεργαστεί ποτέ δημοσιογράφοι στο παγκόσμιο επίπεδο. Η Mossack Fonseca δεν ζήτησε ούτε οικονομική αποζημίωση ούτε ανταλλάγματα, το μόνο πράγμα που ζήτησε ήταν μετρά ασφαλείας διότι είχε δώσει δεδομένα από επικίνδυνες εγκληματικές οργανώσεις. Η Süddeutsche Zeitung αποφάσισε να αναλύσει τα δεδομένα με την συνεργασία της International Consortium of Investigative Journalists. Η ανάλυση του Panama Papers περιλάμβανε την μεγαλύτερη συνεργασία των δημοσιογράφων, σε ένα χρόνο συνεργάστηκαν περίπου 400 δημοσιογράφοι, περισσότεροι από 100 δημοσιογραφικά γραφεία και πάνω από 80 χώρες συμμετείχαν στην έρευνα. Αυτοί οι ομάδων περιλάμβανε τις the Guardian και την BBC στην Αγγλία Le Monde στην Γαλλία και την La Nación στην Αργεντινή.

Τα έγγραφα του Παναμά περιλαμβάνουν περίπου 11,5 εκατομμύρια έγγραφα - περισσότερα από το συνολικό σύνολο των Wikileaks Cablegate, Offshore Leaks, Lux Leaks και Swiss Leaks. Οι περίοδος που κάλυπταν τα έγγραφα ήταν από το 1970 μέχρι την άνοιξη του 2016 και περιείχαν δεδομένα για περίπου 214.000 εταιρίες. Σε γενικές γραμμές οι σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρίας δεν είναι παράνομη αλλά στην πραγματικότητα μπορεί να θεωρηθεί και ως λογικό βήμα για την επέκταση και την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της εταιρίας. Ωστόσο στις έρευνες που γίνανε στο Panama Papers γρηγορά μπορεί να αντιληφθεί κανείς, ότι οι συγκεκριμένες εταιρίες δημιουργήθηκαν με

πρωταρχικό στόχο την απόκρυψη της ταυτότητας του πραγματικού ιδιοκτήτη. Από την αρχή, οι δημοσιογράφοι είχαν το έργο τους για αυτούς. Οι πάροχοι υπεράκτιων εταιριών - μεταξύ των οποίων τράπεζες, δικηγόροι και σύμβουλοι επενδύσεων - κρατούν συχνά τα ονόματα των πελατών τους μυστικά και χρησιμοποιούν διακομιστές μεσολάβησης. Με τη σειρά τους, τα ίχνη των αντιπροσώπων οδηγούν σε αρχηγούς κρατών, σημαντικούς αξιωματούχους και εκατομμυριούχους. Κατά τη διάρκεια του διεθνούς προγράμματος, οι δημοσιογράφοι συνεργάστηκαν μεταξύ τους για να διερευνήσουν χιλιάδες δυνητικούς πελάτες: εξέτασαν αποδεικτικά στοιχεία, μελέτησαν συμβόλαια και μίλησαν με ειδικούς.

Τα δεδομένα που διέρρευσαν είναι δομημένα ως εξής: Η Mossack Fonseca δημιούργησε ένα φάκελο για κάθε shell company. Κάθε φάκελος περιέχει e-mail, συμβόλαια, μεταγραφές και σαρωμένα έγγραφα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχουν αρκετές χιλιάδες σελίδες τεκμηρίωσης. Πρώτον, τα δεδομένα έπρεπε να ευρετηριαστούν συστηματικά για να καταστεί δυνατή η αναζήτηση μέσω αυτής της ογκώδους σε μέγεθος πληροφοριών. Για το σκοπό αυτό, το Süddeutsche Zeitung χρησιμοποίησε το Nuix, το ίδιο πρόγραμμα με το οποίο συνεργάζονται οι διεθνείς ερευνητές. Οι Süddeutsche Zeitung και ICIJ ανέβασαν εκατομμύρια έγγραφα σε υπολογιστές υψηλής απόδοσης. Εφαρμόζουν την οπτική αναγνώριση χαρακτήρων (OCR) η διαδικασία αυτή μετέτρεψε εικόνες - όπως σαρωμένα αναγνωριστικά και υπογεγραμμένα συμβόλαια - σε κείμενο με δυνατότητα αναζήτησης. Αυτό ήταν ένα σημαντικό βήμα: επέτρεψε στους δημοσιογράφους να χτυπήσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος της διαρροής χρησιμοποιώντας μια απλή μάσκα αναζήτησης παρόμοια με το Google. Οι δημοσιογράφοι συνέταξαν λίστες σημαντικών πολιτικών, διεθνών εγκληματιών και γνωστών επαγγελματιών αθλητών, μεταξύ άλλων. Η ψηφιακή επεξεργασία κατέστησε δυνατή την αναζήτηση της διαρροής για τα ονόματα σε αυτές τις λίστες. Η λίστα "σκάνδαλο δωρεών κόμματος" περιείχε 130 ονόματα και η λίστα κυρώσεων του ΟΗΕ πάνω από 600.

5.6 Αντιμετώπιση από τις κυβερνήσεις

Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ στράφηκαν εναντίον της Ελβετίας και συγκεκριμένα στην τράπεζα UBS, επιβάλλοντάς της κυρώσεις που αποτελέσουν πρόστιμο ύψους 780 εκατ. δολαρίων και την υποχρέωσαν να αποκαλύψει 300 ονόματα πελατών με αμερικανική υπηκοότητα, οι οποίοι διατηρούσαν λογαριασμούς στην τράπεζα χωρίς να το έχουν γνωστοποιήσει στις αμερικανικές φορολογικές αρχές. Οι ΗΠΑ ζήτησαν επίσης στοιχεία για ακόμα 52.000 Αμερικανούς πελάτες της τράπεζας. Παράλληλα, ο έκτοτε ο Αμερικάνος υπουργός Οικονομικών, Timothy Geithner, είχε καταθέσει νομοσχέδιο στο Κογκρέσο, το οποίο πρόβλεπε άσκηση πιέσεων στους φορολογικούς παράδεισους ώστε να αποκαλύψουν στις αμερικανικές αρχές την ταυτότητα των κατόχων των υπεράκτιων εταιρειών, αλλά και των εταιριών που τους χρησιμοποιούν για να αποφύγουν την καταβολή φόρων.

Το αυστηρότερο νομοθετικό πλαίσιο το έχει υιοθετήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς με την οδηγία της για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή για πρώτη φορά στην 1η Ιουλίου 2005, αναφέρεται πως όταν ένας κάτοικος μίας χώρας έχει εισόδημα από τόκους καταθέσεων σε μία αλλοδαπή χώρα, τότε οι σχετικές πληροφορίες αποστέλλονται αυτομάτως στη χώρα καταγωγής του πελάτη, ώστε ο πολίτης να φορολογηθεί αναλόγως από την χώρα καταγωγής του. Η συγκεκριμένη οδηγία εφαρμόζεται, εκτός από τα κράτη-μέλη αλλά και από τα συνδεδεμένα ή εξαρτώμενα εδάφη, και από τρίτα κράτη όπως για παράδειγμα την Ανδόρα, Ελβετία, Λιχτενστάιν, Μονακό και Σαν Μαρίνο. Επίσης η Αυστρία, το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο έχουν εξαιρεθεί από τη ρήτρα της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών και αντ' αυτού είναι υποχρεωμένες να επιβάλλουν έναν παρακρατούμενο φόρο ύψους 20% επί του τόκου των κατατεθειμένων κεφαλαίων, ο οποίος αυξήθηκε στο 35% το 2011. Παράλληλα το 75% των εισπραττόμενων φόρων καταβάλλονται στη χώρα καταγωγής του καταθέτη. Παρόλα αυτά, και αυτή η οδηγία εμπεριέχει πολλά νομικά κενά, σύμφωνα με το TJN. Αρχικά, αναφέρεται αποκλειστικά μόνο σε φυσικά πρόσωπα, εξαιρώντας με αυτό τον τρόπο τις καταθέσεις των εταιρειών. Δεύτερον, μπορούν να αποκτήσουν άλλη μορφή τα έσοδα που προέρχονται από τόκους, να «βαπτιστούν» για παράδειγμα, κέρδη κεφαλαίου. Τέλος, οι ενδιαφερόμενοι έχουν την δυνατότητα να εισπράξουν τους τόκους τους από μία τράπεζα που δεν έχει την έδρα της στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στα συνεργαζόμενα κράτη.

Η επιτροπή διαπιστώνοντας την ύπαρξη αυτών των κενών, πρότεινε από το

Νοέμβριο του 2008 την τροποποίηση της οδηγίας, με σκοπό την κάλυψή τους. Αναλυτικότερα, με την αναθεωρημένη οδηγία θα επεκτείνεται η εφαρμογή και σε μορφές εισοδήματος που αποκτώνται μέσω επενδύσεων όπως λόγο χάριν «καινοτόμα χρηματοπιστωτικά προϊόντα», αλλά και μέσω επενδύσεων σε ορισμένα προϊόντα ασφάλειας ζωής. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι, θα πρέπει να αποδεχτούμε το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει μεγάλη δυσκολία στο να προσφύγει στη λήψη ουσιαστικών μέτρων όσον αφορά τις υπεράκτιες εταιρίες, δεδομένου ότι οι σημαντικότερες χρηματοοικονομικές αγορές εντός της Γηραιάς Ηπείρου που βρίσκονται στην Ελβετία, Λιχτενστάιν, Κύπρος κλπ. είναι επί της ουσίας φορολογικοί παράδεισοι ή προσφέρουν υπό περιπτώσεις φορολογικά κίνητρα.

5.7 Αντιμετώπιση του προβλήματος από τους Διεθνείς οργανισμούς

Αποτελεί δε, κοινό μυστικό ότι, ακόμη και σήμερα η πρωτοβουλία των κινήσεων, άμεσων και έμμεσων, ήτοι μέσω διαφόρων φορέων και οργανισμών όπως των Ηνωμένων Εθνών, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, του Ο.Ο.Σ.Α. και της FATF εξακολουθεί να είναι αμερικάνικη και τούτο ειδικώς σε ό,τι αφορά στο ρόλο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ευκόλως εξηγείται ενόψει της ισχυρότατης θέσης που έχει το αμερικάνικο χρηματοπιστωτικό σύστημα στην έτσι και αλλιώς χωρίς σύνορα παγκοσμιοποιημένη σύγχρονη διεθνή οικονομία. Όπως εύστοχα έχει παρατηρηθεί η ποινική του φαινομένου του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος αποτελεί μια ποινικοποίηση διεθνούς προέλευσης σε πολύ συγκεκριμένη ταυτότητα αντεγκλητικής πολιτικής, στην οποία δεν είναι δυνατό να παραβλέψει κανείς την πρωτοκαθεδρία του αμερικάνικου παραδείγματος. Σε διεθνές επίπεδο, ο κύριος φορέας από τον οποίο εκπορεύονται οι κανόνες του διεθνούς δικαίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι η

Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, εν συντομία FATF). Πρόκειται για ανεξάρτητη ομάδα δράσης της οποίας η νομιμοποιητική βάση είναι η πολιτική δέσμευση των κυβερνήσεων των Κρατών-Μελών που συμμετέχουν σε αυτήν. Συγκροτήθηκε τον Ιούνιο του 1989 στη Διάσκεψη Κορυφής των G-7 στο Παρίσι και εξυπηρετείται γραμματειακά από τον ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Σκοπός της FATF είναι η καθιέρωση διεθνών προτύπων για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με την παράλληλη εφαρμογή τους από τα κράτη μέλη, την οποία εφαρμογή τους η FATF ελέγχει και προωθεί την υιοθέτησή τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σε σχέση με την καταπολέμηση της μονιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, η FATF εξέδωσε 40 Συστάσεις το έτος 1990, οι οποίες ισχύουν σήμερα, όπως διαμορφώθηκαν μετά την τροποποίηση τους το 1996 και το 2003, ενώ για την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας η FATF εξέδωσε 8 συμπληρωματικές Ειδικές Συστάσεις το έτος 2001, καθώς και μια ένατη για την διασυνοριακή μεταφορά κεφαλαίων. Το 2004 αναθεωρήθηκαν οι 25 από τις 40 συστάσεις για το ξέπλυμα και σήμερα ισχύουν οι 40 & 9 Αναθεωρημένες Συστάσεις. Οι βασικότερες κατευθύνσεις των συστάσεων είναι η άρση του τραπεζικού απορρήτου, η εντατικοποίηση της συνεργασίας και της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, η ποινικοποίηση του φαινομένου του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, η μη τήρηση ανώνυμων και ψευδών, αναφορικά με τα στοιχεία ταυτότητας, τραπεζικών λογαριασμών από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ασφαλώς, αναφορά ύποπτων συναλλαγών.

Επιπλέον ,ο γενικός γραμματέας του ΟΟΣΑ Angel Gurría, επισήμανε ότι η αντιμετώπιση των φορολογικών παραδείσων θα ευνοήσει την οικονομική ανάπτυξη των φτωχών χωρών. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, αναφέρεται ότι πέντε φορολογικοί παράδεισοι βρίσκονται στην πρώτη δεκάδα της παγκόσμιας κατάταξης χωρών με το μεγαλύτερο κατά κεφαλήν εισόδημα. Ταυτόχρονα οι ίδιες χώρες επίσης βρίσκονται ανάμεσα και στους δέκα δημοφιλέστερους προορισμούς υπεράκτιων κεφαλαίων. Οι G-7 τον Μάιο του 1996 στην σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στη Λυών το Μάιο του 1996 όμως άσκησαν πολλές πιέσεις και ζήτησε από τον ΟΟΣΑ να

αναπτύξει μέτρα για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που προκαλεί ο επιζήμιος φορολογικός ανταγωνισμός. Ο ΟΟΣΑ σε μία έκθεσή που δημοσίευσε το 1998 συγκεκριμενοποίησε το ζήτημα, ενώ παράλληλα ίδρυσε και το Forum για τις Επιζήμιες Φορολογικές Πρακτικές, στο οποίο ανέθεσε να συντάξει μία μαύρη λίστα με τους φορολογικούς παράδεισους. Τέσσερα χρόνια αργότερα ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε μια νέα έκθεση το 2000 «Προς μία παγκόσμια φορολογική συνεργασία» όπου ενσωμάτωσε μία μαύρη λίστα με 35 φορολογικούς παράδεισους, εναντίον των οποίων προτάθηκε η ανάληψη μίας σειράς κυρώσεων όπως η επιβολή παρακρατούμενου φόρου επί συναλλαγών με πολίτες των εν λόγω χωρών κτλ. Σύμφωνα με τον πρώην πρόεδρο της εταιρίας AIG Martin A. Sullivan, ο οποίος αναφέρεται ότι έπειτα από τις αυξανόμενες αντιδράσεις των χωρών που ανήκαν στη λίστα, αλλά επίσης και από την άρση της υποστήριξης της κυβέρνησης Bush, η πρωτοβουλία του ΟΟΣΑ περιορίστηκε αποκλειστικά σε μία ρητορική μόνο διάσταση. ΟΟΣΑ ανέκτησε το ρόλο του στο συγκεκριμένο ζήτημα. Το G-20, το οποίο συγκλείστηκε στις 2 Απριλίου του 2009 στο Λονδίνο, πάρθηκε η απόφαση την επιβολή κυρώσεων εναντίον των μη συνεργάσιμων φορολογικών παραδείσων, με απώτερο σκοπό την προφύλαξη τόσο των δημόσιων οικονομικών, αλλά όσο και των χρηματοπιστωτικών συστημάτων των μελών του. Όσον αφορά για τις χώρες που αρνούνται να συνεργαστούν, το G-20 στην τελική του ανακοίνωση δήλωσε πως θα αξιοποιηθεί η μαύρη λίστα του ΟΟΣΑ. Ένα καίριο ζήτημα που εγείρεται από την ανωτέρω τοποθέτηση είναι ότι αυτή η μαύρη λίστα του ΟΟΣΑ είναι ουσιαστικά λευκή. Διότι πέντε μέρες μετά τη δημοσίευση της λίστας στις 2 Απριλίου, οι εναπομείνουσες στη μαύρη λίστα χώρες είναι οι Κόστα Ρίκα, Μαλαισία, Φιλιππίνες και Ουρουγουάη, οι οποίες είχαν δήλωσαν την πρόθεσή τους να εφαρμόσουν το διεθνές φορολογικό πρότυπο που έχει υιοθετήσει ο ΟΟΣΑ1, με αποτέλεσμα οι φορολογικοί παράδεισοι να αφαιρεθούν από τη μαύρη και να ενταχθούν στη γκριζα λίστα του ΟΟΣΑ. Ένα δεύτερο πρόβλημα που τοποθετήθηκαν τα μέλη του G-20, είναι ότι οι κυβερνήσεις των μεγαλύτερων οικονομιών του κόσμου περιορίστηκαν μόνο σε γενικόλογη απειλή για λήψη μέτρων κατά των φορολογικών παραδείσων, χωρίς ωστόσο να επιχειρούν κάποια πράξη. Τέλος, το G-20 εστίασε την προσοχή της στα υπεράκτια κεφάλαια των ιδιωτών και όχι των επιχειρήσεων, όπου το μέγεθος των οποίων είναι εξίσου αν όχι περισσότερο σημαντικό.

Από την άλλη μεριά, πέραν της συνεργασίας με το G-20, ο ΟΟΣΑ ακολουθεί τη δική του στρατηγική στο ζήτημα των φορολογικών παραδείσων, καθώς ενθαρρύνει την υπογραφή διμερών συμβάσεων, αλλά επίσης και την ενίσχυση της διαφάνειας εκ μέρους των φορολογικών καταφυγίων, χωρίς όμως να λαμβάνει μέτρα εναντίον τους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Το διεθνές φορολογικό πρότυπο του ΟΟΣΑ αφορά την ανταλλαγή των πληροφοριών, κατόπιν υποβολής του αιτήματος, καθώς αυτό είναι απαραίτητο, για την υλοποίηση των νόμων του ενδιαφερόμενου κράτους και χωρίς να υπάρχουν κωλύματα εξαιτίας του τραπεζικού απόρρητου. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητος ο σεβασμός των δικαιωμάτων του φορολογουμένου, επίσης και η τήρηση της εχεμύθειας για την ανταλλαγή των πληροφοριών.

Κεφάλαιο 6

Συμπέρασμα

Τα τελευταία χρονιά παρατηρούμε από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις ανά το κόσμο να εκμεταλλεύονται τα προνομία που τους προσφέρουν οι φορολογικοί παράδεισοι , με αποτέλεσμα οι υπεράκτιες εταιρίες να αυξάνονται με ραγδαίους ρυθμούς . Αυτά τα προνομία είναι ακόμα πιο έντονα όταν μια επιχείρηση έχει την έδρα της σε μια χώρα η οποία έχει υψηλούς φορολογικούς συντελεστές. Σε αυτή την περίπτωση το φυσικό πρόσωπο που κατέχει την οικονομική οντότητα, είναι υποχρεωμένος να πληρώνει υπέρογκα ποσά στο κράτος. Εφόσον ο επιχειρηματίας επιθυμεί να παραμείνει βιώσιμη η εταιρία του σε αυτήν την χώρα τότε θα πρέπει να μειώσει την ποιότητα των αγαθών ή υπηρεσιών του , περικοπές στους μισθούς ή και απολύσεις. Αυτό το πρόβλημα το επιλύει αποτελεσματικά με το ελάχιστο δυνατό κόστος οι υπεράκτιες εταιρίες. Οι χώρες οι οποίες ονομάζονται φορολογικοί παράδεισοι δημιούργησαν ένα νομοθετικό πλαίσιο που είναι πολύ ελκυστικό για αυτές τις εταιρίες , διότι έχουν την δυνατότητα να πληρώνουν τα επιχειρηματικά τους κέρδη με έναν μέγιστο φορολογικό συντελεστή στα 12.5% και το ελάχιστο να ανέρχεται έως και 0%. Από την άλλη πλευρά οι κυβερνήσεις των φορολογικών παράδεισων έχουν στηρίξει όλοι την οικονομία τους στις υπεράκτιες εταιρίες , έχοντας ιδρύσει εξειδικευμένα νομικά και λογιστικά γραφεία, που παρέχουν οποιαδήποτε βοήθεια χρειαστούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις για τη σύσταση μιας υπεράκτιας. Συνεπώς , κατά την γνώμη μου για μια χώρα μικρής έκτασης η οποία έχει περιορισμένες οικονομικές δραστηριότητες από τις ημεδαπές εταιρίες , η στρατηγική της σύστασης των υπεράκτιων εταιριών μέσω των μειώσεων των φόρων στις ξένες άμεσες επενδύσεις και με εξειδικευμένο προσωπικό μπορεί να επιφέρει τεράστια οικονομική ανάπτυξη στα φορολογικά καταφύγια. Από την άλλη πλευρά, θεωρώ ότι μπορεί να διπλασιάσουν το κέρδος τους οι ημεδαπές επιχειρήσεις μέσω της ίδρυσης των υπεράκτιων εταιριών. Με τις τριγωνικές συναλλαγές μέσω των εξωχώριων εταιριών μια ημεδαπή επιχείρηση μειώνει

τους φόρους που είναι υποχρεωμένη να πληρώσει στην επικράτεια που ανήκει, διατηρώντας φυσικά την ποιότητα των αγαθών της σε υψηλά επίπεδα.

Όμως το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία είναι το ξέπλυμα χρήματος. Ειδικότερα , ορισμένες οικονομικές οντότητες που τις κατέχουν εγκληματικές οργανώσεις ιδρύουν υπεράκτιες εταιρίες για να λειτουργούν ως «βιτρίνα» σε έναν φορολογικό παράδεισο χωρίς κανένα απολύτως έλεγχο , ώστε να νομιμοποιήσουν τα παράνομα έσοδα τους . Με αποτέλεσμα κατά τον έλεγχο ενός ορκωτού ελεγκτή αυτές οι οικονομικές οντότητες να παρουσιάζουν στις οικονομικές τους καταστάσεις απολύτως νόμιμες συναλλαγές. Για αυτό το λόγο οι διεθνείς οργανισμοί και οι κυβερνήσεις ζητούν από τα κράτη των φορολογικών παραδείσων να συμμορφώνονται στα διεθνή κριτήρια τραπεζικής και φορολογικής ασφάλειας και να τηρούν κατά γράμμα ότι τους ορίζει τα διεθνή πρότυπα. Επίσης , γίνεται μεγαλύτερες προσπάθειες από τις κυβερνήσεις, για αυστηρότερους ελέγχους για τις συναλλαγές των ημεδαπών επιχειρήσεων με τις υπεράκτιες εταιρίες.

Εν κατακλείδι, το ρίσκο και το κόστος μπορεί να αποβεί εμπόδιο για μια οικονομική οντότητα που ενδιαφέρεται για την σύσταση μιας offshore εταιρίας και να αποφέρει αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που περίμενε. Το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας θα πρέπει να αναλύσει και να συγκρίνει με μεγάλη προσοχή την αγορά και τα πλεονεκτήματα των φορολογικών παραδείσων , ώστε να ετοιμάσει ένα σοβαρό στρατηγικό πλάνο που θα επιφέρει τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα. Αξιοσημείωτο είναι ότι , μια επιτυχημένη στρατηγική σύστασης της υπεράκτιας εταιρίας επιφέρει μεγάλη κερδοφορία και ανάπτυξη στην μητρική εταιρία και οικονομική ανάπτυξη στο φορολογικό παράδεισο. Όμως ο μεγαλύτερος χαμένος σε αυτήν την υπόθεση είναι η χώρα που ανήκει η μητρική εταιρία.

Βιβλιογραφία

1. Ελληνικά συγγράμματα

- ✓ Δουβής Π. , «Offshore Δραστηριότητες» ,Αθήνα (2008)
- ✓ Δημητρίου Δ. «Υπεράκτιες εταιρίες και φορολογία»
- ✓ Χ. Παμπούκης «Δίκαιο των επιχειρήσεων & εταιριών»
- ✓ Μ. Καϊάφα – Γκμπάντι «Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος Μεταξύ του διεθνούς, ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας»
- ✓ Πέτρος Π. Παπαγεωργίου και Διονύσιος Π. Χιόνης «Διεθνής επιχειρηματική δραστηριότητα και οργανισμοί»
- ✓ Σταύρος Α. Κάτσιος «Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος»
- ✓ Πολυχρόνης Π. Τσιρίδης «Ο νέος νόμος για το ξέπλυμα χρήματος»

2. Ξένα συγγράμματα

- ✓ Mark P. Hampton και Jason P. Abbott «Offshore Finance centers and Tax havens»
- ✓ Hoyt Barber «Tax Havens today: The benefits and Pitfalls of Banking Investing Offshore»
- ✓ S. Bucovetsky «Honor among tax havens»
- ✓ S. Botis «Features and advantages of using tax havens»
- ✓ Fabienne Fel and Eric Griette « An analysis of the Offshoring Decision Process: The Influence of the Company's Size»
- ✓ D. Andelman «The Drug Money Maze»
- ✓ P. Alldridge «Money Laundering Law», 2003

3. Ιστότοποι

- ✓ <https://www.accountancygreece.gr>
- ✓ <https://www.taxheaven.gr/circulars/15882/arora>
- ✓ http://teleytaiaexodos.blogspot.com/2018/12/blog-post_363.html
- ✓ <http://www.forologikanea.gr/index.php?module=news&func=display&sid=2432>
- ✓ <https://www.emerald.com/insight/>
- ✓ <http://www.fatf-gafi.org/>
- ✓ <https://www.google.gr/>
- ✓ <http://cyprusarbitration.com.cy/>
- ✓ <https://www.cnbusiness.net/>
- ✓ <https://www.sciencedirect.com/>
- ✓ <https://scholar.google.com/>
- ✓ <http://www.syneemp.gr/index.php>
- ✓ <https://www.fosterswiss.com/el/>
- ✓ <https://panamapapers.sueddeutsche.de/>